

การเปลี่ยนผ่านสู่มาตรฐานการรายงานทางการเงิน ฉบับที่ 17 (TFRS 17) : ผลกระทบต่อธุรกิจประกันภัยและวิชาชีพบัญชีในประเทศไทย

ดร.ลภินี โกศลบุญ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประจำภาควิชาการบัญชี

คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

(ผู้ประสานงานหลัก)

วันที่ได้รับต้นฉบับบทความ : 26 สิงหาคม 2568

วันที่แก้ไขปรับปรุงบทความ : 27 ตุลาคม 2568

วันที่ตอบรับตีพิมพ์บทความ : 7 พฤศจิกายน 2568

ธานี ทรงธนเจริญกิจ

ผู้อำนวยการฝ่ายการเงิน

บริษัท เอไอเอ จำกัด

บทคัดย่อ

การนำมาตรฐานการรายงานทางการเงิน ฉบับที่ 17 เรื่อง “สัญญาประกันภัย” (TFRS 17) มาบังคับใช้ใน ประเทศไทย ถือเป็น การเปลี่ยนแปลงครั้งใหญ่ในด้านการบัญชีของธุรกิจประกันภัย บทความนี้วิเคราะห์การเปลี่ยนผ่านดังกล่าวผ่านกรอบแนวคิดทางทฤษฎี ได้แก่ ทฤษฎีสถาบัน ทฤษฎีตัวแทน ทฤษฎีผู้มีส่วนได้เสีย และทฤษฎีการเปลี่ยนแปลง พร้อมทั้งอ้างอิงงานวิจัยต่างประเทศที่สะท้อนทั้งโอกาสและความท้าทายของการนำ IFRS 17/TFRS 17 ไปใช้ ผลการศึกษาชี้ว่า TFRS 17 ช่วยเพิ่มความเข้าใจต่อฐานะการเงินและผลการดำเนินงานของบริษัทประกันภัยและ ความสามารถในการเปรียบเทียบกันได้ ลดปัญหาข้อมูลไม่สมมาตร และสร้างความเชื่อมั่นแก่ผู้ลงทุน อย่างไรก็ตาม มาตรฐานฉบับใหม่นี้สร้างภาระด้านต้นทุน ความซับซ้อนทางเทคนิค ความต้องการบุคลากรเฉพาะทาง และแรงกดดัน ในการปรับระบบข้อมูลและเทคโนโลยีสารสนเทศ โดยเฉพาะต่อบริษัทประกันภัยขนาดกลางและขนาดเล็กที่มีทรัพยากร จำกัด ในทางกลับกันบริษัทประกันภัยขนาดใหญ่และกลุ่มบริษัทประกันภัยข้ามชาติมีความพร้อมมากกว่า เนื่องจา กได้รับการสนับสนุนด้านทรัพยากรและประสบการณ์จากต่างประเทศ นอกจากนี้การเปลี่ยนผ่านสู่ TFRS 17 ยังส่งผล โดยตรงต่อวิชาชีพบัญชี นักบัญชีต้องบูรณาการองค์ความรู้ด้านคณิตศาสตร์ประกันภัย เทคโนโลยีสารสนเทศ และ การวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อทำงานร่วมกับสหสาขาวิชาชีพได้อย่างมีประสิทธิภาพ ในขณะเดียวกันผู้สอบบัญชีต้องเผชิญกับ ความซับซ้อนของการตรวจสอบที่เพิ่มขึ้นและต้องใช้ผลงานของผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านมากขึ้น บทความนี้เสนอการ วิเคราะห์แนวทางในการสนับสนุนกระบวนการเปลี่ยนผ่านอย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน โดยมุ่งเน้นการพัฒนาศักยภาพ

และทักษะของบุคลากร การส่งเสริมการลงทุนในโครงสร้างพื้นฐานด้านระบบข้อมูลและเทคโนโลยีสารสนเทศ การสร้าง
กลไกความร่วมมือระหว่างหน่วยงานกำกับดูแล องค์กรวิชาชีพ และภาคธุรกิจ ตลอดจนการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตร
การบัญชีให้มีความสอดคล้องกับบทบาทและสมรรถนะที่จำเป็นของนักบัญชีในยุคดิจิทัล

คำสำคัญ: TFRS 17 IFRS 17 ธุรกิจประกันภัย วิชาชีพบัญชี

The Transition to TFRS 17 in Thailand: Implications for the Insurance Industry and the Accounting Profession

Dr.Lapinee Kosonboon, CPA

*Assistant Professor of Department of Accounting,
Thammasat Business School, Thammasat University
(Corresponding Author)*

Received: August 26, 2025

Revised: October 27, 2025

Accepted: November 7, 2025

Thani Songthanacharoenkit, CPA

*Financial Controller,
AIA Limited*

ABSTRACT

The implementation of Thai Financial Reporting Standard 17: Insurance Contracts (TFRS 17) represents a major change in the accounting practices of the Thai insurance industry. This article analyzes the transition through theoretical frameworks, including institutional theory, agency theory, stakeholder theory, and change theory, while drawing on international research that highlights both the opportunities and challenges of implementing IFRS 17/TFRS 17. The findings indicate that TFRS 17 enhances understanding of insurers' financial position and performance, improves comparability, reduces information asymmetry, and strengthens investor confidence. However, the new standard imposes significant burdens in terms of costs, technical complexity, demand for specialized expertise, and pressure to upgrade data and technology systems. These challenges are particularly acute for medium and small sized insurers with limited resources. In contrast, large and multinational insurers are generally better prepared, benefiting from greater resources and prior international experience. Furthermore, the transition to TFRS 17 has direct implications for the accounting profession. Accountants must integrate knowledge of actuarial science, information technology, and data analytics to collaborate effectively in multidisciplinary environments. At the same time, auditors face more complexity in their work and an increased reliance on domain expertises. The article proposes

an analysis of approaches to support an effective and sustainable transition, with an emphasis on developing the capabilities and skills of personnel, promoting investment in information systems and information technology infrastructure, establishing collaborative mechanisms among regulatory bodies, professional organizations, and the business sector, as well as revising and enhancing accounting curricula to align with the evolving roles and competencies required of accountants in the digital era.

Keywords: TFRS 17, IFRS 17, Insurance Industry, Accounting Profession

บทนำ

มาตรฐานการรายงานทางการเงินระหว่างประเทศ ฉบับที่ 17 เรื่อง สัญญาประกันภัย (IFRS 17) ได้รับการเผยแพร่หลังจากใช้เวลาพัฒนามากกว่า 20 ปี เพื่อปรับปรุงหลักการบัญชีของธุรกิจประกันภัยทั่วโลกให้มีความโปร่งใสและเปรียบเทียบกันได้มากขึ้น รวมถึงการเปรียบเทียบกับธุรกิจอื่น ๆ โดยนำ IFRS 17 เข้ามาใช้แทน IFRS 4 ซึ่งเดิมอนุญาตให้บริษัทประกันภัยใช้วิธีปฏิบัติทางบัญชีที่หลากหลายจนผู้ใช้งบการเงินไม่สามารถเปรียบเทียบระหว่างบริษัทได้ ทำให้ยากต่อการประเมินฐานะการเงินและผลการดำเนินงานที่แท้จริงของบริษัทประกันภัยแต่ละแห่ง มาตรฐานฉบับใหม่จึงได้พัฒนาให้เป็นการรอบหลักการเดียวกันในการรายงานสัญญาประกันภัย โดยเน้นการเปิดเผยข้อมูลที่ครอบคลุมยิ่งขึ้น สะท้อนเนื้อหาทางเศรษฐกิจที่แท้จริงของธุรกิจประกันภัยตามกรอบแนวคิดสำหรับการรายงานทางการเงินและเพิ่มความเข้าใจให้แก่ผู้ใช้งบการเงินโดยเฉพาะนักลงทุน¹

สำหรับประเทศไทย สภาวิชาชีพบัญชีในพระบรมราชูปถัมภ์ (สภาวิชาชีพบัญชี) ได้ประกาศใช้ มาตรฐานรายงานทางการเงิน ฉบับที่ 17 เรื่อง สัญญาประกันภัย (IFRS 17) โดยประกาศลงราชกิจจานุเบกษาเมื่อวันที่ 19 สิงหาคม พ.ศ. 2565 โดยมีผลบังคับใช้สำหรับรอบระยะเวลารายงานประจำปี que เริ่มในหรือหลังวันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2568 (TFAC, 2022) เพื่อทดแทนมาตรฐานรายงานทางการเงินฉบับเดิมคือ TFRS 4 การเปลี่ยนผ่านสู่มาตรฐานฉบับใหม่ครั้งนี้ ถือเป็น การปฏิรูปการรายงานทางการเงินของธุรกิจประกันภัยครั้งใหญ่ที่สุดในรอบหลายทศวรรษ TFRS 17 เป็นมาตรฐานแรกที่กำหนดหลักการวัดมูลค่าหนี้สินสัญญาประกันภัยอย่างเป็นระบบแตกต่างจาก TFRS 4 ซึ่งไม่ได้กำหนดหลักการวัดมูลค่าไว้โดยชัดเจน แต่เปิดโอกาสให้บริษัทประกันภัยสามารถใช้แนวทางที่เคยปฏิบัติมาเดิมได้ตามความเหมาะสมส่งผลให้ ก่อนการนำ TFRS 17 มาปฏิบัติ บริษัทประกันภัยแต่ละแห่งมีวิธีการวัดมูลค่าหนี้สินที่หลากหลาย อ้างอิงหลักคณิตศาสตร์ประกันภัยที่แตกต่างกัน รวมถึงมีความแตกต่างในการแสดงรายการทางบัญชีและการเปิดเผยข้อมูลในงบการเงิน ภายใต้ มาตรฐาน TFRS 4 การบันทึกรายการเบี้ยประกันภัยรับ ผลประโยชน์จ่ายตามกรมธรรม์ และค่าสินไหมทดแทน เป็นไปตามเกณฑ์คงค้างทั่วไปพร้อมการคำนวณสำรองหนี้ประกันภัยทั้งระยะสั้นและระยะยาว ซึ่งแต่ละบริษัทสามารถใช้นิยามและวิธีคำนวณที่แตกต่างกันได้ บางแห่งเลือกใช้วิธี Net Premium Valuation ขณะที่บางแห่งใช้ Gross Premium Valuation และแม้ใช้วิธีเดียวกันรายละเอียดของตัวแปรที่ใช้ เช่น อัตราความคงอยู่ของกรมธรรม์หรือข้อสมมติด้านค่าใช้จ่ายก็อาจแตกต่างกันทำให้ผลลัพธ์ทางบัญชีและงบการเงินไม่สามารถเปรียบเทียบกันได้โดยตรง TFRS 17 กำหนดหลักการในการวัดมูลค่าหนี้สินจากสัญญาประกันภัย หลักเกณฑ์การรับรู้รายได้จากการให้บริการประกันภัย การคำนวณค่าใช้จ่ายทางการเงิน การแสดงรายการและการเปิดเผยข้อมูล ตลอดจนการกระทบยอดและการวิเคราะห์ความไวของข้อสมมติที่ใช้ในการประเมินหนี้สิน แนวทางของ TFRS 17 มุ่งเน้นการวัดมูลค่าของรายการที่เกี่ยวข้องกับสัญญาประกันภัยตามความเสี่ยงและกระแสเงินสดจากการปฏิบัติครบ (Fulfillment Cash Flows) ทำให้งบการเงินมีความโปร่งใสและเปรียบเทียบได้ในระดับสากลมากขึ้นและช่วยให้ผู้ใช้งบการเงินสามารถประเมินความเสี่ยงและผลตอบแทนระยะยาวของสัญญาประกันภัย ได้ชัดเจนกว่าเดิม อย่างไรก็ตาม การนำมาตราฐานรายงานทางการเงินฉบับใหม่นี้มาปรับใช้ต้องมีการเตรียมความพร้อม

¹ โดยเฉพาะธุรกิจประกันชีวิตในต่างประเทศ การจัดทำข้อมูลทางการเงินแก่นักลงทุน จะมีการเปิดเผยโดยสมัครใจของตัวเลขที่เรียกว่ามูลค่าแฝงของกิจการ (Embedded Value) ซึ่งจัดทำตามกรอบแนวคิดตามหลักคณิตศาสตร์ประกันภัยอีกฐานหนึ่ง เพื่อเป็นข้อมูลประกอบถือเป็นวินัยทางการตลาด (Market Discipline) ที่ถือปฏิบัติกันในธุรกิจประกันชีวิตที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์

ทั้งด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ระบบงาน ตลอดจนผู้เชี่ยวชาญในวิชาชีพที่เกี่ยวข้อง ซึ่งความร่วมมือบูรณาการระหว่างภาคธุรกิจ หน่วยงานกำกับและองค์กรวิชาชีพจะเป็นปัจจัยสำคัญยิ่งต่อความสำเร็จของการเปลี่ยนผ่านครั้งนี้

บทความนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อวิเคราะห์แนวทางการเตรียมพร้อมและปรับตัวในการปฏิบัติตามIFRS 17 ของกลุ่มธุรกิจประกันภัยในประเทศไทย ตลอดจนผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อทั้งภาคธุรกิจประกันภัยและวิชาชีพบัญชีและการปรับตัวในอนาคตของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีและสอบบัญชี โดยศึกษาทบทวนวรรณกรรม แนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนข้อมูลจากการปรับใช้จริงของบริษัทประกันภัยต่าง ๆ ประเด็นที่จะกล่าวถึงต่อไป ครอบคลุมตั้งแต่หลักการสำคัญของ IFRS 17 ความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นเมื่อเทียบกับมาตรฐานรายงานทางการเงินฉบับเดิม ผลกระทบต่อการดำเนินงานและผลกระทบทางการเงินของบริษัทประกันภัยในประเทศไทย ผลกระทบต่อบทบาทและทักษะของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีและสอบบัญชี การเตรียมความพร้อมและบทบาทของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนความท้าทายในการนำมาตรฐานฉบับใหม่มาใช้และให้ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในการสนับสนุนการเปลี่ยนผ่านสู่มาตรฐานรายงานทางการเงินฉบับใหม่อย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน

1. ธุรกิจประกันภัย การบัญชีเกี่ยวกับสัญญาประกันภัย ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ธุรกิจประกันภัยเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนระบบเศรษฐกิจและการเงินของประเทศ โดยมีบทบาทหลักในการบริหารการรวมกลุ่มความเสี่ยง (Risk Pooling) ซึ่งช่วยเสริมสร้างความมั่นคงให้แก่ประชาชน ผู้ประกอบการ และระบบเศรษฐกิจโดยรวม ทั้งยังเป็นแหล่งเงินทุนระยะยาวที่สำคัญในระบบการเงิน โดยเฉพาะผ่านการลงทุนของบริษัทประกันภัยในตลาดตราสารหนี้ ตลาดตราสารทุนและสินทรัพย์ทางเลือกอื่น ๆ ธุรกิจประกันภัยมีพัฒนาการอย่างต่อเนื่อง โดยในประเทศไทยตามใบอนุญาตที่ออกภายใต้ พระราชบัญญัติประกันชีวิต พ.ศ. 2535 และพระราชบัญญัติประกันวินาศภัย พ.ศ. 2535 แบ่งออกเป็น 2 กลุ่มหลักคือ บริษัทประกันชีวิตและบริษัทประกันวินาศภัย ซึ่งในประเทศไทยมีบริษัทที่ได้รับใบอนุญาตจากสำนักงานคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัย [คปภ. เดิมคือ กรมการประกันภัย] รวม 70 แห่ง โดยแยกเป็นบริษัทประกันชีวิต 22 แห่ง และบริษัทประกันวินาศภัย 48 แห่ง (TGIA, 2022; OIC, 2023; TLAA, 2025a) โดยในปี พ.ศ. 2567 เบี้ยประกันภัยรับรวมของธุรกิจประกันวินาศภัยมีมูลค่า 286,557 ล้านบาท (TGIA, 2025) ขณะที่ธุรกิจประกันชีวิตมีมูลค่า 653,923 ล้านบาท (TLAA, 2025a) อย่างไรก็ตาม ลักษณะเฉพาะของธุรกิจประกันภัย เช่น ภาระผูกพันทางสัญญาระยะยาว ความไม่แน่นอนของการเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนทั้งในแง่ของจำนวนเงินและจังหวะเวลาและการวิเคราะห์ความเสี่ยงขั้นสูง ทำให้การรายงานทางการเงินภายใต้มาตรฐานรายงานทางการเงินฉบับเดิม (IFRS 4) ไม่สามารถสะท้อนฐานะการเงินและผลการดำเนินงานที่แท้จริงได้อย่างเหมาะสมตามกรอบแนวคิดสำหรับการรายงานทางการเงินในปัจจุบันอย่างเพียงพอและมีวิธีการวัดการคำนวณหนี้สินจากสัญญาประกันภัยที่หลากหลายแม้จะอยู่ภายใต้กรอบการคำนวณเดียวกัน เช่น วิธีวัดมูลค่าเบี้ยประกันภัยสุทธิ (Net Premium Valuation – NPV) เหมือนกัน แต่ต้องประกอบกับการคำนวณ ตัวแปรการคำนวณและข้อสมมติที่ต่างกัน ตัวอย่างเช่น บางบริษัทประกันภัยไม่ใส่ค่าปัจจัยเกี่ยวกับการคงอยู่ของกรมธรรม์ (Persistency Factor) ในการคำนวณ เพราะคำนวณตาม NPV ของกรมการประกันภัยแบบเดิม ในขณะที่บางแห่งมีการรวมตัวแปรดังกล่าวเพิ่มเติม บางบริษัทประกันภัยมีการคำนวณองค์ประกอบของการประกันภัยต่อ แต่บางแห่งไม่ได้รวมองค์ประกอบของการประกันภัยต่อ เป็นต้น ส่งผลให้เกิดความท้าทายในการวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบผลการดำเนินงานระหว่างบริษัทประกันภัยและความเสี่ยงต่อความโปร่งใสของ

ธุรกิจประกันภัย (PwC, 2017; EY, 2021) บริษัทประกันภัยถือเงินของประชาชนจำนวนมาก เพื่อให้ความคุ้มครองในอนาคต หากมีการรายงานผิดพลาดหรือปกปิดความเสี่ยง อาจทำให้ประชาชนสูญเสียเงินหรือไม่ได้รับสิทธิตามสัญญา ดังนั้นการพัฒนามาตรฐานการรายงานทางการเงินฉบับใหม่จึงเป็นการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญระดับโครงสร้าง ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อปรับปรุงการวัดมูลค่าหนี้สินจากสัญญาประกันภัยให้เป็นไปตามมูลค่าการประมาณการที่ดีที่สุดด้วยข้อสมมติปัจจุบัน (Current Market Value) ซึ่งต้องมีการปรับปรุงใหม่ปรับให้เป็นปัจจุบันอย่างสม่ำเสมอ เพื่อสะท้อนประมาณการกระแสเงินสดล่าสุดและสถานะตลาดปัจจุบัน เช่น อัตราดอกเบี้ย ส่งผลให้มูลค่าหนี้สินจากสัญญาประกันภัยมีการเปลี่ยนแปลงตามการเคลื่อนไหวของอัตราดอกเบี้ย เพิ่มความโปร่งใสของรายงานทางการเงินและช่วยให้ผู้มีส่วนได้เสียสามารถมีข้อมูลอย่างครบถ้วนเพียงพอในการประเมินความเสี่ยง ความสามารถในการรับประกันภัยและผลการดำเนินงานของบริษัทได้เหมาะสม (IFRS Foundation, 2020; Deloitte, 2022) การบังคับใช้มาตรฐานการรายงานทางการเงินฉบับใหม่ฉบับนี้ ไม่เพียงแต่ส่งผลกระทบต่อระบบบัญชีและการเปิดเผยข้อมูลทางการเงินของบริษัทประกันภัย แต่ยังส่งผลอย่างมีนัยสำคัญต่อผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชีและสอบบัญชี นักคณิตศาสตร์ประกันภัย ผู้บริหารระดับสูง และผู้กำกับดูแล ดังนั้นการทำความเข้าใจเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงนี้ ผ่านกรอบแนวคิดทางทฤษฎีจึงมีความสำคัญ เพื่อสะท้อนให้เห็นถึงกลไกการเปลี่ยนผ่าน และผลกระทบในเชิงโครงสร้างต่อภาคธุรกิจและวิชาชีพในอนาคต (Abbas, 2025; DiMaggio & Powell, 1983; Jensen & Meckling, 1976).

2. มาตรฐานการรายงานทางการเงิน ฉบับที่ 17 เรื่อง สัญญาประกันภัย (IFRS 17)

IFRS 17 เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดขึ้นโดยมาตรฐานการรายงานทางการเงินระหว่างประเทศ ฉบับที่ 17 เรื่อง สัญญาประกันภัย (IFRS 17) ที่ได้กำหนดหลักการในการรับรู้รายการ การวัดมูลค่า การรับรู้รายได้ การแสดงรายการ และการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับสัญญาประกันภัยอย่างโปร่งใสและสม่ำเสมอทั่วโลก โดยมีวัตถุประสงค์หลัก เพื่อให้ข้อมูลทางการเงินที่สะท้อนภาระผูกพันของบริษัทประกันภัยได้อย่างครบถ้วนเพียงพอทำให้สามารถเปรียบเทียบงบการเงินของบริษัทประกันภัยระหว่างประเทศได้ดีขึ้น ยกเว้นความโปร่งใสและความเข้าใจในผลการดำเนินงาน โดยครอบคลุมสัญญาประกันภัย สัญญาประกันภัยต่อและบางสัญญาทางการเงินที่มีองค์ประกอบของการประกันภัย

2.1 สรุปสาระสำคัญของข้อกำหนดตามมาตรฐานการรายงานทางการเงิน ฉบับที่ 17 (TFAC, 2022)

1. วิธีการวัดมูลค่ารายการที่เกี่ยวกับสัญญาประกันภัย (Measurement Approaches) มี 3 แนวทางหลัก ได้แก่

- 1.1 วิธีวัดมูลค่าทั่วไป (General Measurement Model: GMM) ใช้สำหรับสัญญาประกันภัยทั่วไป เว้นแต่สัญญาเหล่านั้นจะเป็นสัญญาที่มีส่วนร่วมรับผลประโยชน์โดยตรงที่เข้าเงื่อนไขของวิธีค่าธรรมเนียมผันแปร หรือ สัญญาที่ได้รับสิทธิที่สามารถใช้วิธีปันส่วนเบี้ยประกันภัย โดยวิธี GMM ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบหลัก
 - I. ประมาณการกระแสเงินสดอนาคต (Estimates Of Future Cash Flows)
 - II. มูลค่าเงินตามเวลา (Time Value of Money) ปรับปรุงด้วยอัตราคิดลด เพื่อให้สะท้อนมูลค่าเงินตามเวลาและความเสี่ยงทางการเงิน (หากยังไม่ได้รวมในประมาณการกระแสเงินสดอนาคต)

III. ค่าปรับปรุงความเสี่ยงสำหรับความเสี่ยงที่ไม่ใช่ทางการเงิน (Risk Adjustment for Non-Financial Risk)

IV. กำไรจากการให้บริการตามสัญญา (Contractual Service Margin: CSM)

- 1.2 วิธีปันส่วนเบี้ยประกันภัย (Premium Allocation Approach: PAA) เป็นวิธีที่ง่ายกว่า GMM สำหรับวัดมูลค่าอย่างง่าย ใช้กับสัญญาที่เข้าเงื่อนไข เช่น สัญญาที่มีความคุ้มครองระยะสั้นไม่เกิน 1 ปีหรือระยะเวลาคุ้มครองเกิน 1 ปี แต่ผลกระทบต่อหนี้สินสำหรับความคุ้มครองที่เหลืออยู่ (Liability for Remaining Coverage) ไม่มีความแตกต่างอย่างมีสาระสำคัญ โดยจะต้องพิสูจน์ว่า สามารถได้สิทธิในการใช้ PAA เรียกว่า PAA Eligibility Test
- 1.3 วิธีค่าธรรมเนียมผันแปร (Variable Fee Approach: VFA) ใช้กับสัญญาประกันภัยที่มีลักษณะร่วมรับผลประโยชน์ตามดุลพินิจโดยตรง เช่น สัญญาประกันชีวิตควบการลงทุนหรือแบบยูนิตลิงค์ที่เข้าเงื่อนไข 3 ข้อดังต่อไปนี้
 - 1) เงื่อนไขของสัญญาระบุให้ผู้ถือกรมธรรม์มีส่วนร่วมใน ส่วนแบ่งของกองของของรายการอ้างอิงที่ระบุไว้อย่างชัดเจน
 - 2) กิจการคาดว่า จะจ่ายเงินให้แก่ผู้ถือกรมธรรม์เป็นจำนวนเท่ากับส่วนแบ่งที่เป็นส่วนสำคัญของผลตอบแทนจากมูลค่ายุติธรรมของรายการอ้างอิง
 - 3) กิจการคาดว่า สัดส่วนที่เป็นส่วนสำคัญของการเปลี่ยนแปลงของจำนวนเงินที่จะจ่ายให้แก่ผู้ถือกรมธรรม์จะแปรผันตามการเปลี่ยนแปลงของมูลค่ายุติธรรมของรายการอ้างอิง

2. การรับรู้รายได้

วิธี GMM และ VFA รายได้จากการประกันภัยจะรับรู้ตามหน่วยความคุ้มครอง (Coverage Units) ส่วนวิธี PAA รายได้จากการประกันภัยจะรับรู้ตามวิธีปันส่วนเบี้ยประกันภัยรับที่คาดไว้ไปยังแต่ละรอบระยะเวลาของการบริการตามสัญญาประกันภัย หรือตามรูปแบบที่คาดไว้ของค่าสินไหมทดแทนที่เกิดขึ้นหากวิธีสัดส่วนตามเวลาของเบี้ยประกันภัยไม่สอดคล้องกับจังหวะเวลาของความเสียหายด้านการรับประกันภัยที่จะเกิดขึ้น

3. การแสดงรายการในงบการเงิน

- แสดงหนี้สินจากสัญญาประกันภัยและสินทรัพย์จากสัญญาประกันภัยแยกจากกันอย่างชัดเจน
- แยกองค์ประกอบการลงทุน (Investment Component) ออกจากองค์ประกอบประกันภัย (Insurance Component) ตัวอย่างเช่น เงินเวนคืนกรมธรรม์ของกรมธรรม์ประกันชีวิตหรือเงินครบกำหนด จะไม่ถือเป็นค่าใช้จ่ายในการบริการประกันภัย โดยจะถือเสมือนว่า รายการดังกล่าวเป็นการจ่ายผ่านหนี้สินจากสัญญาประกันภัยโดยตรงไม่ผ่านการรับรู้ผ่านงบกำไรขาดทุน เป็นต้น
- แยกผลการดำเนินงานการบริการประกันภัย (Insurance Service Result) กับผลการดำเนินงานทางการเงิน (รายได้จากการลงทุนสุทธิด้วยรายได้หรือค่าใช้จ่ายทางการเงินจากการประกันภัย (Net Investment Result))

4. การเปิดเผยข้อมูล (Disclosure) ต้องเปิดเผยข้อมูลที่ช่วยให้ผู้ใช้งบการเงินเข้าใจ ตัวอย่างเช่น

- ฐานการวัดมูลค่าหนี้สินจากสัญญาประกันภัย
- ข้อสมมติที่ใช้

- การกระทบยอดการเปลี่ยนแปลงในหนี้สินจากสัญญาประกันภัย
- การวิเคราะห์ความอ่อนไหว (Sensitivity Analysis) ของตัวแปรความเสี่ยงด้านการรับประกันภัยและด้านตลาด

IFRS 17 นำเสนอกรอบแนวคิดการรายงานสำหรับสัญญาประกันภัยที่แตกต่างจาก IFRS 4 อย่างมีนัยสำคัญ โดยเฉพาะธุรกิจประกันชีวิตจะได้รับผลกระทบมาก โดยการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญคือ การเปลี่ยนแปลงการวัดมูลค่ารายการ และการรับรู้รายได้ ซึ่งจะทำให้สามารถนำงบการเงินของธุรกิจประกันชีวิตไปเปรียบเทียบกับธุรกิจประกันวินาศภัยได้นอกจากนี้ยังสามารถนำไปเปรียบเทียบกับธุรกิจอื่น เช่น ธนาคารหรือหรือสถาบันการเงินต่าง ๆ ได้อีกด้วย โดยมีจุดเน้นสำคัญดังต่อไปนี้

ตารางที่ 1 แสดงการเปรียบเทียบ IFRS 4 และ IFRS 17

หัวข้อ	IFRS 4	IFRS 17
สถานะของมาตรฐาน	รองรับการใช้วิธีปฏิบัติเดิมที่มีอยู่ของบริษัทประกันภัย	ใช้หลัก Principle Based ครอบคลุมสัญญาประกันชีวิต สัญญาประกันวินาศภัยและสัญญาประกันภัยต่อ
วันที่เริ่มมีผลบังคับใช้ในประเทศไทย	1 มกราคม พ.ศ. 2559 (2016)	1 มกราคม พ.ศ. 2568 (2025) สามารถนำมาถือปฏิบัติก่อนวันที่มีผลบังคับใช้ (Early Adoption) กรณีเข้าเงื่อนไข
ขอบเขตการใช้งาน	อนุญาตให้ใช้วิธีประเมินและนำเสนอมีทางเลือก	ระบุกฎเกณฑ์สม่ำเสมอทั่วโลกสำหรับสัญญาประกันภัยทุกประเภท
การวัดมูลค่าสัญญา	ส่วนใหญ่ใช้ ราคาทุนเดิม (Historical Cost) หรือ Unearned Premium Liability แบบเดิม	วัดด้วย ประมาณการกระแสเงินสดอนาคต อัตราคิดลด ค่าปรับปรุงความเสี่ยงที่ไม่ใช่ความเสี่ยงทางการเงินและกำไรจากการให้บริการตามสัญญา สะท้อนกำไรตามการให้ความคุ้มครอง
การรับรู้รายได้/กำไร (Recognition)	กำไรอาจรับรู้เร็วโดยเฉพาะสัญญาระยะยาว	กำไรรับรู้เมื่อให้ความคุ้มครอง โดย CSM ถูกปลดปล่อยเมื่อบริการมอบจริงตามหน่วยความคุ้มครอง
การเปรียบเทียบระหว่างบริษัท (Comparability)	มีความแตกต่างในวิธีการทางบัญชี ทำให้ยากต่อการเปรียบเทียบผลการดำเนินงานระหว่างบริษัท	มาตรฐานเดียวพร้อมวิธีปฏิบัติที่ชัดเจน ทำให้ผู้ใช้งบการเงินสามารถเปรียบเทียบผลการดำเนินงานระหว่างบริษัทได้
การเปิดเผยข้อมูล (Disclosures)	เปิดเผยแบบภาพรวม	ต้องเปิดเผยละเอียด หากมีความแตกต่างต้องอธิบายอย่างชัดเจน
ความซับซ้อนในการจัดทำ	ค่อนข้างง่าย บริษัทใช้แนวปฏิบัติที่มีอยู่เดิม	ซับซ้อนขึ้น ต้องพัฒนาระบบงานด้านคณิตศาสตร์ประกันภัย ฐานข้อมูลและโปรแกรมการคำนวณที่ซับซ้อนและเชื่อมต่อกับระบบงานที่ใช้อยู่เดิม

ตารางที่ 1 แสดงการเปรียบเทียบ TFRS 4 และ TFRS 17 (ต่อ)

หัวข้อ	TFRS 4	TFRS 17
ผลกระทบต่อกำไรและรายงานทางการเงิน	กำไรอาจดูสูงหากรับรู้ล่วงหน้า ตามเบี่ยงประกันภัยที่ได้รับ	คาดว่า กำไรลดลงเล็กน้อย แต่กำไรที่ปรับปรุง (Adjusted Profit) จะสูงกว่าและอัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (ROE) อาจปรับลดลงเล็กน้อย
แนวทางการเปลี่ยนผ่าน	ใช้วิธีปรับย้อนหลัง	อนุญาตวิธีเปลี่ยนผ่าน 3 วิธีคือ วิธีปรับย้อนหลัง วิธีการปรับย้อนหลังแบบตัดแปลงและวิธีมูลค่ายุติธรรม โดย TFRS 17 เสนอทางเลือกให้รับรู้ผลกระทบสะสมในทางลบในส่วนของเจ้าของ (Equity) โดยทยอยรับรู้แบบเส้นตรง (Straight-Line Basis) ภายในระยะเวลาไม่เกิน 3 ปี นับจากวันที่เริ่มบังคับใช้ TFRS 17 (ทางเลือกสำหรับประเทศไทย) ที่เพิ่มเติมจาก IFRS 17

- การรับรู้รายได้จากการประกันภัยภายใต้ TFRS 4 สำหรับสัญญาประกันภัยระยะยาว บริษัทประกันภัยจะรับรู้รายได้ตามเบี่ยงประกันภัยที่ได้รับทันทีและปรับปรุงกำไรผ่านสำรองทางเทคนิค (Technical Reserves) ตามหลักคณิตศาสตร์ประกันภัย แม้ว่าความคุ้มครองจะมีระยะเวลายาวนานกว่าระยะเวลารับเบี่ยงประกันภัยก็ตาม แต่ TFRS 17 เปลี่ยนมาใช้หลักการรับรู้รายได้จากการประกันภัยตามหน่วยความคุ้มครองของสัญญาประกันภัย (Coverage Units) ซึ่งหมายความว่า บริษัทประกันภัยจะทยอยรับรู้รายได้ตลอดระยะเวลาที่ให้ความคุ้มครองแก่ผู้ถือกรมธรรม์มากกว่าจะบันทึกรายได้จากการบริการประกันภัยทั้งจำนวนตั้งแต่วันรับเบี่ยงประกันภัย วิธีนี้ช่วยสะท้อนผลการดำเนินงานที่แท้จริงและลดการบิดเบือนของตัวเลขกำไรในแต่ละช่วงเวลา
- แยกองค์ประกอบของสัญญาและการวัดมูลค่าปัจจุบัน TFRS 17 กำหนดให้บริษัทประกันภัยแยกองค์ประกอบสำคัญของสัญญาประกันภัยออกอย่างชัดเจน ซึ่งต้องอาศัยหลักคณิตศาสตร์ประกันภัยมาใช้ในการแยกองค์ประกอบนี้ เช่น ส่วนที่เป็นองค์ประกอบการประกันภัย องค์ประกอบการลงทุน ตลอดจนการรับรู้กำไรจากการให้บริการตามสัญญา (กำไรส่วนที่รอการรับรู้ หรือกำไรส่วนที่ยังไม่เกิดขึ้นจริง) เพื่อสะท้อนมูลค่าที่แท้จริงของภาระผูกพันตามสัญญาประกันภัย นอกจากนี้ การวัดมูลค่าหนี้สินจากสัญญาประกันภัยจะใช้ ประมาณการกระแสเงินสดอนาคตปรับด้วยค่าปรับปรุงความเสี่ยงที่ไม่ใช่ความเสี่ยงทางการเงินและใช้อัตราคิดลดที่เหมาะสมแทนการใช้หลักราคาทุนเดิมหรือประมาณการแบบการรายงานทางการเงินฉบับวิธีเดิม การเปลี่ยนแปลงนี้ทำให้งบการเงินแสดงมูลค่าหนี้สินสัญญาจากประกันภัยที่สะท้อนความเสี่ยงและมูลค่าทางเศรษฐกิจที่แท้จริงได้ดียิ่งขึ้น ซึ่งในอดีตการตั้งหนี้สินจากสัญญาประกันภัยเคยใช้ข้อสมมติที่หลากหลายและไม่สะท้อนความเป็นปัจจุบัน ทำให้เปรียบเทียบระหว่างบริษัทได้ยาก
- การรวมกลุ่มสัญญาและการรายงานที่โปร่งใส TFRS 17 มีข้อกำหนดเรื่องการรวมกลุ่มของสัญญาไว้อย่างชัดเจนในเรื่องของระดับของการรวมกลุ่มสัญญาประกันภัย โดยพิจารณาสัญญาที่มีความเสี่ยงคล้ายคลึงกันและบริหารร่วมกัน (Similar Risks and Managed Together) และรวมกลุ่มของสัญญาประกันภัยตามสถานะของกำไรหรือ

ขาดทุนระหว่างสัญญาที่สร้างภาระ (Onerous Contract) กับสัญญาที่มีความสามารถในการทำกำไร เพื่อรายงานผลการดำเนินงานแต่ละกลุ่มแยกจากกัน ซึ่งต่างจากมาตรฐานรายงานทางการเงินฉบับเดิมที่ไม่ได้เน้นการจัดกลุ่มสัญญาเชิงหลักการเช่นนี้ อีกทั้งรูปแบบการนำเสนอในงบการเงินตาม IFRS 17 จะแยกส่วนรายได้จากการประกันภัย ผลการดำเนินงานการบริการประกันภัย รายได้หรือค่าใช้จ่ายทางการเงินจากการประกันภัย และรายการปรับปรุงอื่น ๆ อย่างชัดเจน ทำให้ผู้ใช้งบการเงินสามารถเห็นภาพฐานะการเงินและผลการดำเนินงานของธุรกิจประกันภัยได้โปร่งใสกว่าเดิม เปรียบเทียบกับธุรกิจอื่นได้ง่ายขึ้น โดยเฉพาะนักลงทุนและนักวิเคราะห์สามารถนำงบการเงินของบริษัทประกันภัยไทยไปเปรียบเทียบกับบริษัทประกันภัยต่างประเทศที่ใช้ IFRS 17 ได้ ซึ่งช่วยเพิ่มความเชื่อมั่นในการลงทุนข้ามพรมแดนและเสริมขีดความสามารถการแข่งขันของอุตสาหกรรมประกันภัยไทยในเวทีสากล

โดยสรุปหลักการสำคัญของ IFRS 17 คือ การปรับเปลี่ยนแนวคิดการรายงานทางการเงินของธุรกิจประกันภัยอย่างมีนัยสำคัญ จากระบบการรายงานเดิมที่มีความยืดหยุ่นสูง แต่ขาดความสามารถในการเปรียบเทียบกันได้มาสู่ระบบใหม่ที่เน้นหลักการคำนวณแบบประมาณการมูลค่าปัจจุบันของกระแสเงินสดอนาคตและค่าปรับปรุงความเสี่ยงที่ไม่ใช่ความเสี่ยงทางการเงิน ทำให้งบการเงินมีความหมายและจะเป็นประโยชน์ต่อผู้ใช้งบการเงินมากขึ้น แม้ว่าจะเพิ่มความซับซ้อนในการจัดทำงบการเงิน แต่ก็ให้ข้อมูลที่รายงานสะท้อนสภาพการเงินที่แท้จริงของสัญญาประกันภัยและสร้างความโปร่งใสร้อยขึ้น

3. แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

3.1. ทฤษฎีสถาบัน (Institutional Theory)

องค์กรหรือระบบมักเปลี่ยนแปลงไม่ใช่เพียงเพราะประสิทธิภาพทางเศรษฐกิจหรือแรงจูงใจเชิงผลตอบแทนเท่านั้น แต่ยังเกิดจากแรงกดดันทางสังคม วัฒนธรรม และกฎหมายที่ทำให้องค์กรต้องสอดคล้องกับสิ่งที่เป็มาตรฐานของระบบ (DiMaggio & Powell, 1983) ในกรณีของ IFRS 17 การเปลี่ยนผ่านจากมาตรฐานรายงานทางการเงินฉบับเดิม (IFRS 4) ซึ่งเป็นมาตรฐานรายงานทางการเงินฉบับแบบชั่วคราวและยืดหยุ่นไปสู่มาตรฐานรายงานทางการเงินฉบับใหม่ที่ปรับเปลี่ยนวิธีการวัดมูลค่ารายการเกี่ยวกับสัญญาประกันภัยและการรับรู้รายได้ที่สะท้อนให้เห็นถึงแรงกดดันเชิงสถาบันอย่างชัดเจน โดยเฉพาะจากหน่วยงานกำกับระหว่างประเทศ เช่น IASB และภายในประเทศ เช่น สภาวิชาชีพบัญชีและ สำนักงาน คปภ. ที่ร่วมกันขับเคลื่อนการปรับเปลี่ยนสู่ระบบบัญชีที่มีมาตรฐานสากล ในทางทฤษฎีความเปลี่ยนแปลงนี้เกิดจากสามแรงกดดันหลัก ได้แก่ 1) แรงกดดันจากกฎระเบียบ (Coercive Pressure) เช่น การบังคับให้บริษัทประกันภัยปรับระบบบัญชี 2) แรงกดดันทางสังคม (Normative Pressure) จากวิชาชีพบัญชี และ 3) แรงกดดันจากการเลียนแบบ (Mimetic Pressure) จากประเทศและบริษัทชั้นนำในตลาดประกันภัยโลก (Scott, 2001; DiMaggio & Powell, 1983)

3.2 ทฤษฎีตัวแทน (Agency Theory)

Jensen และ Meckling (1976) ระบุว่า ความสัมพันธ์ระหว่าง “ตัวแทน” (Agent) และ “ตัวการ” (Principal) มักจะเผชิญกับปัญหาข้อมูลไม่สมมาตร (Information Asymmetry) ซึ่งอาจนำไปสู่พฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม เช่น การแสดงผลกำไรเกินจริงหรือการซ่อนภาระหนี้สินไว้ภายใต้ตัวเลขบัญชี สำหรับธุรกิจประกันภัยความสัมพันธ์ดังกล่าวปรากฏชัดระหว่างบริษัทประกันภัย (Agent) และผู้ถือกรมธรรม์ ผู้ลงทุน (Principal) ที่จำเป็นต้องใช้ข้อมูลบัญชีในการ

ตัดสินใจ ผู้บริหารสามารถใช้วิจารณ์ฐานในการวัดมูลค่ารายการเกี่ยวกับสัญญาประกันภัย เพื่อให้ตัวเลขทางการเงินดูดีขึ้น ทำให้ผู้ลงทุนหรือผู้ถือกรรมธรรมาอาจได้ข้อมูลไม่ครบถ้วนหรือคลาดเคลื่อนไป ตามแนวทางของ TFRS 17 ที่เน้นการวัดมูลค่าหนี้สินจากสัญญาประกันภัยที่สะท้อนข้อมูลการประมาณการที่ดีที่สุด ณ ปัจจุบันและรับรู้รายได้โดยคำนวณกำไรจากการให้บริการตามสัญญาและทยอยรับรู้ตามหน่วยความคุ้มครองและการเปิดเผยผลกำไรตามช่วงเวลาให้บริการ การเปิดเผยข้อมูลเชิงลึกจึงช่วยลดช่องว่างของข้อมูลที่อาจเกิดขึ้นจากการใช้มาตรฐานรายงานทางการเงินฉบับเดิม (TFRS 4) ที่เปิดช่องให้บริษัทเลือกวิธีการบัญชีได้ตามวิจารณ์ฐานสูง ทั้งนี้ การบังคับใช้ TFRS 17 สะท้อนเจตนารมณ์ของภาครัฐและองค์กรวิชาชีพในการปกป้องผู้มีส่วนได้เสียและยกระดับความโปร่งใสของธุรกิจประกันภัย (Jensen & Meckling, 1976; Ball, 2006)

3.3 ทฤษฎีผู้มีส่วนได้เสีย (Stakeholder Theory)

Freeman (1984) อธิบายว่า องค์กรไม่ควรมุ่งเน้นเพียงการสร้างผลประโยชน์ทางการเงินให้แก่ผู้ถือหุ้น แต่ต้องตระหนักถึงความรับผิดชอบต่อผู้มีส่วนได้เสียทุกฝ่าย ไม่ว่าจะเป็นลูกค้า พนักงาน หน่วยงานกำกับ นักลงทุนและสังคมโดยรวม ในบริบทของธุรกิจประกันภัย ผู้มีส่วนได้เสียเหล่านี้ล้วนมีความคาดหวังต่อความโปร่งใส ความมั่นคงทางการเงินและความสามารถในการปฏิบัติภาระผูกพันตามสัญญาประกันภัย TFRS 17 จึงได้พัฒนาขึ้น เพื่อให้การรายงานทางการเงินตอบสนองต่อความต้องการของผู้มีส่วนได้เสียมากกว่ามาตรฐานฉบับเดิมที่ขาดความโปร่งใสและไม่สามารถเปรียบเทียบกันได้ ตัวอย่างเช่น นักลงทุนจะสามารถวิเคราะห์ประสิทธิภาพของบริษัทได้ดีขึ้นจากการเปิดเผยการเปลี่ยนแปลงของกำไรจากการให้บริการตามสัญญา (CSM) และความเสียด้านการประกันภัยได้ชัดเจนขึ้น ขณะเดียวกันผู้ถือกรรมธรรม์ก็สามารถมั่นใจได้ว่า บริษัทประกันภัยมีฐานะการเงินที่สะท้อนความเป็นจริงและไม่ประเมินภาระหนี้สินต่ำกว่าความเป็นจริง (Freeman, 1984; PwC, 2017)

3.4 ทฤษฎีการเปลี่ยนแปลง (Theory of Change)

เป็นกรอบแนวคิดที่อธิบายถึงลำดับของกระบวนการเปลี่ยนแปลงจากสถานการณ์หนึ่งไปสู่อีกสถานการณ์หนึ่ง โดยเริ่มจากปัญหาตั้งต้น → ปัจจัยผลักดัน → กลไกการเปลี่ยนแปลง → ผลลัพธ์ (Weiss, 1995; Mayne, 2015) การเปลี่ยนแปลงจาก TFRS 4 ที่ไม่สามารถสะท้อนความเสี่ยงและผลตอบแทนจากสัญญาประกันภัยได้อย่างโปร่งใสไปสู่ TFRS 17 เกิดจากการที่ภาครัฐและหน่วยงานกำกับของไทย เช่น คปภ. และสภาวิชาชีพบัญชีมองเห็นผลกระทบของการไม่เปิดเผยข้อมูลหนี้สินจากสัญญาประกันภัยอย่างครบถ้วนเพียงพอและตระหนักถึงความจำเป็นในการพัฒนาเครื่องมือทางบัญชีที่สามารถใช้งานได้ทั้งในระดับประเทศและระดับสากล การปรับใช้ TFRS 17 ถือเป็นจุดเริ่มต้น (Input) ที่ผลักดันให้เกิดการเปลี่ยนแปลง เช่น บริษัทประกันภัยปรับระบบบัญชีและฝึกอบรมบุคลากร (Activities) นำไปสู่การมีข้อมูลการเงินที่โปร่งใสและครบถ้วนเพียงพอมากขึ้น (Outputs) ส่งผลให้การบริหารความเสี่ยงและการตัดสินใจทางธุรกิจดีขึ้น (Outcomes) สุดท้ายสร้างความเชื่อมั่นและความยั่งยืนให้กับธุรกิจประกันภัยในระยะยาว (Impact) การเปลี่ยนแปลงเหล่านี้สะท้อนถึงการพัฒนาระบบข้อมูล เทคโนโลยีสารสนเทศ และทักษะของบุคลากรที่เกี่ยวข้อง ซึ่งส่งผลต่อทั้งระบบเศรษฐกิจ วิชาชีพบัญชี และความมั่นใจของสาธารณชน

ภาพที่ 1 แสดงกรอบแนวคิดเชิงทฤษฎี (Theoretical Framework) ที่เชื่อมโยงระหว่างการนำ IFRS 17 มาใช้ในประเทศไทยกับแนวคิดทฤษฎี

แผนภาพ 1 แสดงกรอบแนวคิดเชิงทฤษฎีที่เชื่อมโยงระหว่างการนำ IFRS 17 มาใช้ในประเทศไทยกับทฤษฎีต่าง ๆ ได้แก่ แรงกดดันจากภาครัฐและองค์กรวิชาชีพ (Institutional Theory) การลดความเสี่ยงจากข้อมูลไม่สมมาตร (Agency Theory) และการสะท้อนความต้องการของผู้มีส่วนได้เสีย (Stakeholder Theory) ทั้งสามทฤษฎีทำหน้าที่เป็นกลไกขับเคลื่อนการเปลี่ยนแปลง ซึ่งส่งผลกระทบต่อธุรกิจประกันภัย โดยสะท้อนถึงความจำเป็นในการเปิดเผยข้อมูลทางการเงินอย่างโปร่งใสและการรักษาเสถียรภาพทางการเงิน รวมถึงก่อให้เกิดผลกระทบต่อวิชาชีพบัญชี เช่น การพัฒนาองค์ความรู้ใหม่และการทำงานแบบสหวิทยาการ ซึ่งในท้ายที่สุดจะนำไปสู่การเสริมสร้างความโปร่งใสและความเชื่อมั่นในระบบประกันภัยและยกระดับคุณภาพของรายงานทางการเงิน และตารางที่ 2 ได้แสดงความเชื่อมโยง แนวคิดทฤษฎี อธิบายการเปลี่ยนแปลงในบริบทการนำ IFRS 17 มาใช้

ตารางที่ 2 แสดงความเชื่อมโยง แนวคิดทฤษฎี อธิบายการเปลี่ยนแปลงในบริบทการนำ TFRS 17 มาใช้

ทฤษฎี	อธิบายการเปลี่ยนแปลง	การนำไปใช้ในบริบท TFRS 17
Agency Theory (Jensen & Meckling, 1976)	มุ่งลดปัญหาข้อมูลไม่สมมาตรระหว่างบริษัทประกันภัยและนักลงทุน	TFRS 17 ให้แสดงภาระผูกพันตามสัญญาประกันภัย เช่น ประเมินการมูลค่าปัจจุบันของกระแสเงินสดอนาคต และกำไรจากการให้บริการตามสัญญา (CSM) ทำให้การวิเคราะห์ฐานะการเงินโปร่งใส
Stakeholder Theory (Freeman, 1984)	บริษัทประกันภัยมีหน้าที่รับผิดชอบต่อผู้มีส่วนได้เสียหลายฝ่าย	การรายงานภายใต้มาตรฐานรายงานทางการเงินฉบับใหม่ส่งผลต่อผู้ถือกรรมสิทธิ์ประกันภัย นักลงทุน หน่วยงานกำกับ ฯลฯ
Institutional Theory (DiMaggio & Powell, 1983)	การเปลี่ยนแปลงเกิดจากแรงกดดันเชิงสถาบัน	หน่วยงานกำกับ สภาวิชาชีพบัญชี และบริษัทประกันภัยร่วมกันผลักดันการนำมาใช้
Theory of Change (Weiss, 1995; Mayne, 2015)	วิเคราะห์การเปลี่ยนผ่านในเชิงระบบ	การเปลี่ยนจาก TFRS 4 → TFRS 17 ส่งผลต่อทั้งนโยบาย ระบบบัญชี และทักษะบุคลากร สร้างผลลัพธ์เชิงระบบ

3.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

Alhawtmeh (2023) ศึกษาผลกระทบของการนำ IFRS 17 มาใช้กับบริษัทประกันภัยในประเทศจอร์แดน โดยเน้นการพัฒนาการวัดมูลค่าทางบัญชีและการเปิดเผยข้อมูล ตลอดจนการปรับปรุงคุณภาพของรายงานทางการเงินพบว่าการนำ IFRS 17 มาใช้ช่วยพัฒนาวิธีการวัดมูลค่าและการเปิดเผยข้อมูลได้ดีกว่า IFRS 4 อย่างมีนัยสำคัญ สร้างมาตรฐานใหม่ในการแยกสัญญาประกันภัย การจัดกลุ่มและการวัดมูลค่าปัจจุบัน การแสดงผลในงบฐานะการเงินและงบกำไรขาดทุน ถูกปรับปรุงให้มีความโปร่งใสมากขึ้น การเปิดเผยข้อมูลภายใต้มาตรฐานฉบับใหม่ช่วยให้ผู้ใช้งบการเงินประเมินผลกระทบของสัญญาประกันภัยได้ดีขึ้นและเสนอให้บริษัทประกันภัยควรเร่งพัฒนาความรู้ของผู้จัดทำรายงานทางการเงินและระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อรองรับ IFRS 17 สถาบันการศึกษาควรเพิ่มเนื้อหาของ IFRS 17 ในหลักสูตรบัญชีและหน่วยงานกำกับควรสนับสนุนการเปลี่ยนผ่านด้วยการฝึกอบรมและการให้แนวทาง นอกจากนี้ Broz Tominac (2023) ก็ได้ศึกษาผลกระทบจากการใช้ IFRS 17 ต่อรายงานทางการเงินของบริษัทประกันภัยในประเทศโครเอเชีย รายงานผลกระทบต่อผู้มีส่วนได้เสียพบว่า ผู้บริหารได้ข้อมูลที่ครบถ้วนเพียงพอและเปรียบเทียบได้มากขึ้น แต่พนักงานจะต้องมีการฝึกอบรมในระบบใหม่ ผู้ตรวจสอบบัญชีภายในจะต้องพัฒนารอบงานใหม่เพื่อให้คำรับรองได้ ผู้สอบบัญชีภายนอกต้องประเมินความเสี่ยงจากข้อมูลจำนวนมากที่ซับซ้อนและทดสอบระบบควบคุมภายใน

Blessing (2024) ระบุความท้าทายในการนำ IFRS 17 ไปใช้คือ 1. ความท้าทายทางเทคนิค ความซับซ้อนของโมเดลการคำนวณข้อมูลย้อนหลังจำนวนมากที่ต้องใช้ การปรับปรุงระบบเทคโนโลยีสารสนเทศให้รองรับมาตรฐานฉบับใหม่ 2. ความท้าทายทางการเงิน ต้นทุนในการดำเนินการและฝึกอบรมบุคลากร ผลกระทบต่อการรับรู้กำไรขาดทุน (อาจทำให้

เกิดความผันผวน) 3. ความท้าทายทางการดำเนินงาน การบริหารจัดการการเปลี่ยนแปลง (Change Management) การสื่อสารกับผู้มีส่วนได้เสีย การฝึกอบรมพนักงานหลายฝ่าย (บัญชี คณิตศาสตร์ประกันภัย เทคโนโลยีสารสนเทศ) 4. ความท้าทายด้านกฎระเบียบ ความแตกต่างของกฎระเบียบในแต่ละประเทศ การตรวจสอบและติดตามความสอดคล้องอย่างต่อเนื่อง ความคาดหวังใหม่จากผู้สอบบัญชีและความสำเร็จในการนำไปใช้ขึ้นอยู่กับความพร้อมความพร้อมอย่างรอบด้านและความร่วมมือระหว่างฝ่ายบัญชี คณิตศาสตร์ประกันภัยและฝ่ายเทคโนโลยีสารสนเทศสอดคล้องกับ Scott (2023) ซึ่งว่า IFRS 17 จะยกระดับความโปร่งใสของการบัญชีประกันภัยทั่วโลก แต่นำมาซึ่งต้นทุนและความท้าทายมากมาย ซึ่งหากมีการวางแผนและประสานงานที่เหมาะสมจะนำไปสู่การปรับปรุงการรายงานที่ดีขึ้นและเสริมสร้างความเข้าใจของผู้มีส่วนได้เสียอย่างยั่งยืน

นอกจากนี้ Allayla & Al-Ibrahimi (2025) ได้ศึกษาบทบาทของการคำนวณทางคณิตศาสตร์ประกันภัยอัจฉริยะ (Smart Actuarial Calculations) ที่ใช้ปัญญาประดิษฐ์ (AI) ในการพัฒนาคุณภาพของรายงานทางการเงินในอุตสาหกรรมประกันภัยศึกษาพบว่า AI ช่วยให้การคำนวณเบี้ยประกันภัย การประเมินความเสี่ยงและการสำรองประกันภัยทำได้แม่นยำและรวดเร็วขึ้น สนับสนุนการปฏิบัติตาม IFRS และมาตรฐานวิชาชีพของนักคณิตศาสตร์ประกันภัย ช่วยให้ผู้บริหารเข้าใจแนวโน้มและความเสี่ยงทางการเงินในการตัดสินใจเชิงกลยุทธ์ ข้อมูลที่มีคุณภาพดีและตรวจสอบได้จะช่วยเสริมความมั่นใจแก่ผู้มีส่วนได้เสีย ซึ่งสิ่งเหล่านี้ชี้ให้เห็นว่า ภาระงานประจำวันของนักบัญชีจะลดลง เช่น งานบันทึกบัญชี การคำนวณเบี้ยประกันภัยและการจัดทำรายงานพื้นฐานจะถูกแทนที่ด้วยระบบ AI ดังนั้นนักบัญชีต้องพัฒนาทักษะวิเคราะห์ข้อมูลทางการเงินขั้นสูง เพื่อใช้ในวางแผนและตัดสินใจในเชิงกลยุทธ์

โดยสรุปงานวิจัยจากต่างประเทศข้างต้นชี้ว่า IFRS 17 ช่วยยกระดับคุณภาพ ความโปร่งใสและความสามารถในการเปรียบเทียบของงบการเงิน แต่ต้องแลกด้วยความซับซ้อนต้นทุนและความท้าทายเชิงบูรณาการข้ามสายงาน ดังนั้นแนวทางสู่ความสำเร็จของไทยในการพัฒนาและบังคับใช้ TFRS 17 ควรมุ่งสร้าง (ก) มาตรฐานและแนวปฏิบัติร่วมระดับอุตสาหกรรมที่เป็นเอกภาพ (ข) โครงสร้างข้อมูลและเทคโนโลยีสารสนเทศที่แข็งแกร่งและตรวจสอบย้อนกลับได้ (ค) การบูรณาการงานบัญชี คณิตศาสตร์ประกันภัยและเทคโนโลยีสารสนเทศควบคู่กับกระบวนการสอบทานที่รองรับข้อมูลปริมาณมาก (ง) การพัฒนาศักยภาพบุคลากรผ่านสถาบันอุดมศึกษาและการพัฒนาวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง (CPD) และ (จ) การประยุกต์ใช้ AI/Smart Actuarial เพื่อลดกิจกรรมทางธุรกิจประจำวันที่เกิดขึ้นซ้ำ ๆ แต่สร้างมูลค่าน้อยงานที่ต้องทำเป็นประจำและยกระดับการวิเคราะห์เชิงกลยุทธ์

4. บทวิเคราะห์การเปลี่ยนผ่านสู่มาตรฐานการรายงานทางการเงิน ฉบับที่ 17 ในประเทศไทย

บทวิเคราะห์นี้นำเสนอประเด็นตามกรอบแนวคิดทฤษฎีในการนำ TFRS 17 มาใช้จะส่งผลกระทบต่อการทำงานและการรายงานทางการเงินของธุรกิจประกันภัยไทยและต่อวิชาชีพบัญชี รวมทั้งการเตรียมความพร้อมและบทบาทของหน่วยงานกำกับในประเทศไทย

4.1 ผลกระทบต่อธุรกิจประกันภัยไทย

การปรับใช้ TFRS 17 คาดว่า จะส่งผลกระทบต่ออย่างกว้างขวางต่อการดำเนินงานและการรายงานทางการเงินของธุรกิจประกันภัยไทย โดยส่งผลในแง่ (1) โอกาสและประโยชน์และ (2) ความท้าทายและข้อจำกัด

(1) โอกาสและประโยชน์

- เพิ่มความโปร่งใสและน่าเชื่อถือของรายงานทางการเงิน** – TFRS 17 จะช่วยให้ข้อมูลทางการเงินของบริษัทที่มีความโปร่งใสมากขึ้น สะท้อนผลการดำเนินงานจริงได้ดีขึ้น ส่งผลให้ภาพลักษณ์ความน่าเชื่อถือของบริษัทดีขึ้นในสายตาของนักลงทุนและหน่วยงานกำกับ นอกจากนี้การเปรียบเทียบในระดับสากลจะทำให้ง่ายขึ้น นักลงทุนต่างชาติสามารถเปรียบเทียบผลประกอบการของบริษัทประกันภัยไทยกับบริษัทประกันภัยต่างประเทศที่ใช้ IFRS 17 ได้โดยตรง ซึ่งช่วยดึงดูดเงินทุนและส่งเสริมการแข่งขันของตลาดประกันภัยไทยในระดับโลก การบริหารความเสี่ยงและประสิทธิภาพดีขึ้น กระบวนการจัดทำงบการเงินภายใต้ TFRS 17 บังคับให้บริษัทต้องวิเคราะห์ประมาณการมูลค่าปัจจุบันกระแสเงินสดอนาคตและประเมินความเสี่ยงที่ไม่ใช่ความเสี่ยงทางการเงินอย่างละเอียด ส่งผลให้บริษัทปรับปรุงการบริหารความเสี่ยงและติดตามผลตอบแทนของสัญญาประกันภัยอย่างใกล้ชิดมากขึ้น ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการบริหารงานเชิงกลยุทธ์ในระยะยาว ทั้งนี้ ตามกรอบแนวคิดทางการบัญชี (Conceptual Framework) (TFAC, 2020a) ภายใต้กรอบแนวคิดคุณลักษณะเชิงคุณภาพ (Qualitative Characteristics) ความเข้าใจได้ (Understandability) TFRS 17 จะทำให้การนำเสนอข้อมูลสัญญาประกันภัยอย่างมีโครงสร้างชัดเจนและครบถ้วน เพื่อให้ผู้ใช้งบการเงินซึ่งมีความรู้พื้นฐานด้านธุรกิจและการบัญชีสามารถทำความเข้าใจได้ แม้เนื้อหาของ TFRS 17 จะมีความซับซ้อนสูง แต่ข้อมูลเหล่านี้มีความสำคัญต่อการตัดสินใจทางเศรษฐกิจ จึงไม่ควรถูกละเว้นเพียงเพราะเข้าใจยาก การรักษาความครบถ้วนและความโปร่งใสนี้ช่วยให้ผู้ใช้งบการเงินสามารถวิเคราะห์และเปรียบเทียบข้อมูลได้อย่างมีประสิทธิภาพ แต่ TFRS 17 ถูกจัดทำแก่ผู้ใช้งบการเงินตามกรอบแนวคิดทางการบัญชีที่ว่า งบการเงินจัดทำภายใต้เพื่อผู้ใช้ที่มีความรู้เกี่ยวกับกิจกรรมทางธุรกิจและเศรษฐกิจอย่างสมเหตุสมผลและเป็นผู้ที่ทบทวนและวิเคราะห์ข้อมูลนั้นด้วยความอดทนบางครั้งแม้ผู้ใช้ที่มีความอดทนและรับทราบข้อมูลเป็นอย่างดีก็ยังอาจจำเป็นต้องแสวงหาความช่วยเหลือจากที่ปรึกษา เพื่อให้เข้าใจข้อมูลเกี่ยวกับปรากฏการณ์เชิงเศรษฐกิจที่ซับซ้อน
- ยกระดับระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและข้อมูล** – ความจำเป็นในการเก็บข้อมูลระดับสัญญาและการคำนวณที่ซับซ้อนผลักดันให้หลายบริษัทต้องลงทุนพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ เช่น ระบบคณิตศาสตร์ประกันภัย (Actuarial Systems) คลังข้อมูล (Data Warehouse) และการปรับปรุงระบบปฏิบัติการหลักด้านการประกันภัยและระบบต่อพ่วงอื่น ๆ (Core Insurance And Peripheral Systems) เพื่อรองรับการรายงานรูปแบบใหม่ถือเป็นการยกระดับโครงสร้างพื้นฐานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศขององค์กร การเปลี่ยนแปลงนี้แม้จะมีต้นทุนสูงแต่ต้องลงทุนและบริหารจัดการต้นทุนในการปรับเปลี่ยนระบบภายในให้สามารถรองรับมาตรฐานได้อย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืนและบูรณาการกันมากขึ้น การยกระดับนี้ยังช่วยสร้างศักยภาพในการใช้ข้อมูลเพื่อการวิเคราะห์เชิงกลยุทธ์สนับสนุนการตัดสินใจทางธุรกิจและเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันขององค์กรในระยะยาว (Fegri, 2023)

(2) ความท้าทายและข้อจำกัด

- ต้นทุนและความซับซ้อนที่สูงขึ้น** – ข้อเสียสำคัญที่บริษัทประกันภัยทุกแห่งตระหนักคือการปรับใช้ TFRS 17 ต้องใช้ทรัพยากรจำนวนมาก บริษัทประกันภัยต้องลงทุนในระบบเทคโนโลยีสารสนเทศใหม่หรือปรับปรุงระบบเดิมอย่างมีนัยสำคัญ ต้องจ้างผู้เชี่ยวชาญหรือที่ปรึกษาจากภายนอกและจัดอบรมเพิ่มพูนความรู้ให้พนักงานอย่าง

ต่อเนื่อง ส่งผลให้มีต้นทุนการดำเนินงานเพิ่มขึ้นอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ นอกจากนี้ตัวมาตรฐานรายงานทางการเงินเอง มีความซับซ้อนสูง ทั้งแนวคิดการคำนวณ (เช่น การประเมินกระแสเงินสดระยะยาว การคำนวณ CSM และ ค่าปรับปรุงความเสี่ยง) และศัพท์เทคนิคใหม่ ๆ ทำให้ผู้ปฏิบัติงานโดยเฉพาะนักบัญชีหรือผู้บริหารที่คุ้นเคยกับระบบเดิมต้องใช้เวลาในการเรียนรู้และทำความเข้าใจ อีกทั้งบริษัทประกันภัยที่มีทรัพยากรจำกัดและอาจไม่มีทีมคณิตศาสตร์ประกันภัยภายในโดยเฉพาะบริษัทประกันวินาศภัยขนาดเล็กจะเผชิญความยากลำบากยิ่งขึ้นในการตีความและประยุกต์ใช้มาตรฐานได้อย่างถูกต้อง

- **ต้องอาศัยความร่วมมือข้ามสายงาน** – สภาพแวดล้อมธุรกิจประกันภัยที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วส่งผลให้ความต้องการบุคลากรที่มีทักษะเฉพาะทางและทักษะใหม่เพิ่มขึ้นอย่างเด่นชัด โดยเฉพาะด้านคณิตศาสตร์ประกันภัย เทคโนโลยีสารสนเทศและมาตรฐานบัญชีและการรายงานทางการเงิน แต่นักคณิตศาสตร์ประกันภัยที่ได้รับการรับรองโดย คปภ. มีจำนวนน้อยกว่า 100 คน จึงจำเป็นต้องเร่งดำเนินการทั้งการผลิตบุคลากรรุ่นใหม่และการยกระดับทักษะของบุคลากรที่มีอยู่ เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงในอนาคต (OIC, 2021) ทั้งนี้ ลักษณะเฉพาะของ IFRS 17 คือ การผสมผสานระหว่างหลักการทางคณิตศาสตร์ประกันภัยกับการบัญชีการเงินทำให้การจัดทำงบการเงินภายใต้มาตรฐานรายงานทางการเงินฉบับนี้ไม่สามารถทำได้โดยฝ่ายบัญชีเพียงลำพังได้อีกต่อไป จำเป็นต้องตั้งทีมงานข้ามสายงาน ที่ประกอบด้วยผู้เชี่ยวชาญหลายด้าน เช่น นักคณิตศาสตร์ประกันภัย นักบัญชีการเงิน ผู้เชี่ยวชาญระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ ผู้เชี่ยวชาญด้านความเสี่ยง และฝ่ายกฎหมาย เพื่อร่วมกันออกแบบระบบและกระบวนการรายงานตาม IFRS 17 การทำงานเป็นทีมสหสาขาวิชาชีพเช่นนี้ถือเป็นความท้าทายด้านการจัดการองค์กร โดยเฉพาะสำหรับบริษัทประกันภัยที่ไม่เคยมีการประสานงานระหว่างฝ่ายต่าง ๆ อย่างใกล้ชิดมาก่อน
- **ความท้าทายด้านการตรวจสอบและร่องรอยข้อมูล (Auditability and Data Traceability)** – Deloitte Deutschland (2023) ศึกษาความท้าทายด้านการตรวจสอบได้ (Auditability) ภายใต้ IFRS 17 โดยเก็บข้อมูลจากการสำรวจบริษัทประกันภัยต่าง ๆ ตลอดจนการวิเคราะห์ประสบการณ์จากการให้คำปรึกษาและการตรวจสอบรวมทั้งการทบทวนกฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง ผลการศึกษาชี้ว่า ปัญหาหลักคือการสร้าง End-to-End Data Flow และ Audit Trail ที่สามารถเชื่อมโยงข้อมูลจากรายงานทางการเงินย้อนกลับไปยังระบบต้นทาง (Core Systems) และแบบจำลองทางคณิตศาสตร์ประกันภัยได้อย่างโปร่งใส นอกจากนี้ยังชี้ให้เห็นความจำเป็นของการปรับโครงสร้างการกำกับดูแลและบทบาทบุคลากร การจัดทำนโยบายและกระบวนการที่เป็นลายลักษณ์อักษร ตลอดจนการพัฒนาโครงสร้างข้อมูลและระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อเสริมสร้างความโปร่งใส ความถูกต้องและการตรวจสอบได้อย่างมีประสิทธิภาพในการบังคับใช้ IFRS 17
- **ผลกระทบต่อตัวเลขกำไรขาดทุน** – สำหรับบริษัทประกันชีวิต เนื่องจาก IFRS 17 เปลี่ยนวิธีการรับรู้รายได้และค่าใช้จ่ายเป็นแบบทยอยตามระยะเวลาความคุ้มครองตามสัญญาแทนการบันทึกรับรู้รายได้ทันที ส่งผลให้กำไรทางบัญชีที่รายงานอาจเปลี่ยนแปลงไป โดยทั่วไปคาดว่า กำไรที่เคยรับรู้เร็วภายใต้มาตรฐานรายงานทางการเงินฉบับเดิมจะถูกกระจายออกไป ตัวเลขส่วนของผู้ถือหุ้นของเจ้าของตอนต้นปีอาจปรับเปลี่ยนเนื่องจากการบันทึกปรับปรุงช่วงเปลี่ยนผ่านครั้งแรก (Transition Adjustments) ความผันผวนของกำไรอาจเพิ่มขึ้นในบางกรณี สิ่งเหล่านี้สร้างความกังวลให้ฝ่ายบริหารว่า ผู้ลงทุนหรือผู้ถือหุ้นอาจไม่เข้าใจการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว หากไม่มีการสื่อสารที่ดีพอเกี่ยวกับสาเหตุและสาระสำคัญของการเปลี่ยนแปลงตามมาตรฐานรายงานทางการเงินฉบับใหม่

- ความเสี่ยงด้านการปฏิบัติตามและการล่าช้าในการปิดงบการเงิน - ขั้นตอนการปิดงบการเงินจะยุ่งยากขึ้นมากในช่วงเปลี่ยนผ่าน บริษัทต้องเตรียมข้อมูลย้อนหลัง เพื่อคำนวณตัวเลขเปรียบเทียบในงบการเงินปีแรกที่ใช้มาตรฐานรายงานทางการเงินฉบับใหม่ นอกจากนี้ แบบจำลองการประเมินมูลค่าที่ซับซ้อนอาจทำให้การจัดทำงบการเงินใช้เวลามากขึ้นและเสร็จล่าช้ากว่ากำหนด อาจต้องขอขยายเวลาส่งงบการเงินจากหน่วยงานกำกับเนื่องจากระบบยังไม่เสถียรดี

จากทั้งโอกาสและความท้าทายที่กล่าวมา จะเห็นว่าบริษัทประกันภัยไทยส่วนใหญ่รับรู้ถึงทั้งประโยชน์และต้นทุนของการเปลี่ยนผ่านครั้งนี้ ในเวทีสัมมนาของอุตสาหกรรมผู้บริหารระดับสูงรายหนึ่งของบริษัทประกันชีวิตข้ามชาติให้ความเห็นว่า “แม้การเปลี่ยนแปลงจะยุ่งยาก แต่เรามองว่าเป็นโอกาสในการปรับปรุงระบบและกระบวนการให้ได้มาตรฐานและโปร่งใสมากขึ้น” สอดคล้องกับความเห็นของผู้บริหารบริษัทประกันชีวิตขนาดใหญ่ของไทย ที่กล่าวว่า “IFRS 17 จะเพิ่มความซับซ้อนให้กับระบบรายงานการเงินของบริษัท ดังนั้นความท้าทายหลักคือการปรับปรุงระบบให้ครอบคลุมทุกขั้นตอน นอกจากนี้ บุคลากรภายในยังจำเป็นต้องมีทักษะพร้อมเข้ามาดูแลระบบรายงานการเงินตลอดทั้งกระบวนการ” (TechTalkThai, 2024) ขณะเดียวกันผู้แทนจากสมาคมประกันวินาศภัยไทยก็ชี้ว่า “บริษัทประกันรายเล็กอาจได้รับผลกระทบมากกว่า เพราะขาดทีมบุคลากรด้านคณิตศาสตร์ประกันภัยที่มีความรู้ความสามารถและประสบการณ์ และระบบรองรับที่ดี แต่ทางสมาคมฯ ก็มีแนวทางช่วยสนับสนุนอยู่” คำกล่าวสองด้านนี้สะท้อนให้เห็นว่า TFRS 17 ถูกมองทั้งเป็นโอกาสในการยกระดับธุรกิจและอุปสรรคที่ต้องเผชิญ เพื่อให้เกิดผลลัพธ์สุทธิออกมาในด้านบวกได้นั้น จำเป็นต้องอาศัยการเตรียมพร้อมที่รอบด้านและการสนับสนุนที่เหมาะสมจากทุกภาคส่วนดังที่จะกล่าวต่อไป

4.2 บทวิเคราะห์ผลกระทบต่อวิชาชีพบัญชี

การบังคับใช้ของ TFRS 17 ไม่เพียงส่งผลกระทบต่อบริษัทประกันภัยเท่านั้น แต่ยังรวมถึงผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชีและสอบบัญชีอย่างมีนัยสำคัญ ดังนี้

4.2.1 บทบาทและทักษะของนักบัญชีที่เปลี่ยนไป

ภายใต้มาตรฐานรายงานทางการเงินฉบับใหม่นี้ นักบัญชีในธุรกิจประกันภัยต้องทำงานใกล้ชิดกับผู้เชี่ยวชาญสาขาอื่นมากขึ้น โดยเฉพาะนักคณิตศาสตร์ประกันภัยและนักเทคโนโลยีสารสนเทศ ดังที่กล่าวในส่วนก่อนหน้าว่า การจัดทำงบการเงินตาม TFRS 17 เป็นงานข้ามสายงาน นักบัญชีจึงต้องพัฒนาความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับแบบจำลองทางคณิตศาสตร์ประกันภัยและข้อสมมติประกันภัย เช่น การคำนวณผลประโยชน์ระยะยาวของกรมธรรม์ การปรับปรุงมูลค่าด้วยค่าปรับปรุงความเสี่ยงที่ไม่ใช่ความเสี่ยงทางการเงิน รวมถึงต้องเข้าใจการทำงานของระบบฐานข้อมูลและซอฟต์แวร์ใหม่ๆ ที่นำมาใช้ในการประมวลผลข้อมูลสัญญาประกันภัย ซึ่งความรู้เหล่านี้เกินขอบเขตบัญชีการเงินแบบดั้งเดิมพบว่า บริษัทประกันภัยในต่างประเทศบางบริษัท โดยเฉพาะที่เป็นบริษัทประกันชีวิตก็ได้มีการรวมฝ่ายบัญชีการเงินและคณิตศาสตร์ประกันภัยเป็นหน่วยงานเดียวกันแยกตามหน้าที่งาน ดังนั้นนักบัญชียุคใหม่จึงต้องพัฒนาทักษะให้กว้างขวางยิ่งขึ้น สอดคล้องกับแนวคิด “กรอบสมรรถนะนักบัญชี” ที่เสนอโดยสหพันธ์นักบัญชีระหว่างประเทศ (IFAC) ซึ่งระบุว่า นักบัญชีในยุคดิจิทัลต้องมีทักษะมากกว่าการบันทึกบัญชี ได้แก่ การวิเคราะห์ข้อมูล การทำงานร่วมกับเทคโนโลยี การสื่อสารข้ามสายงานและความเข้าใจธุรกิจเชิงลึก ใน IES3 ฉบับปรับปรุงใหม่ (IFAC, 2025) สนับสนุนการเรียนรู้แบบบูรณาการ (Integration) ทั้งด้านบัญชี เทคโนโลยีสารสนเทศและความยั่งยืน เพื่อพัฒนานักบัญชีที่รอบด้านไม่ใช่แค่ผู้บันทึกบัญชี แต่เป็นที่ปรึกษา

เชิงกลยุทธ์ที่มีทักษะวิเคราะห์ สื่อสารและนำทีม คุณสมบัติเหล่านี้มีความจำเป็นอย่างยิ่งในธุรกิจประกันภัย ซึ่งมีความซับซ้อนสูงทางคณิตศาสตร์การเงิน เมื่อบริษัทประกันภัยไทยที่ปรับใช้ IFRS 17 หลายแห่งได้เริ่มโครงการอบรมและยกระดับทักษะ (Reskill/Upskill) ให้แก่นักบัญชีของตน เช่น ให้เรียนรู้พื้นฐานทางคณิตศาสตร์ประกันภัยเพิ่มขึ้น ขณะเดียวกันก็จัดให้ฝ่ายคณิตศาสตร์ประกันภัยเรียนรู้หลักการบัญชี เพื่อสร้างความเข้าใจร่วมกันระหว่างสองฝ่าย การพัฒนาบุคลากรลักษณะนี้สอดคล้องกับผลการศึกษาวិจัยก่อนหน้านี้ที่ชี้ว่า การอบรมบุคลากรเป็นปัจจัยสำคัญของการเปลี่ยนผ่านที่ราบรื่น ในโครงการปรับใช้ IFRS 17 และเป็นความท้าทายที่ทุกบริษัทต้องให้ความสำคัญ อีกตัวอย่างหนึ่งจากต่างประเทศคือ หน่วยงานที่ทำหน้าที่จัดทำรายงานทางการเงินในฐานต่าง ๆ โดยเฉพาะในธุรกิจประกันชีวิต จะมีการจัดโครงสร้างองค์กรใหม่ โดยการนำนักบัญชีและนักคณิตศาสตร์ประกันภัยมาอยู่ภายใต้หน่วยงานเดียวกัน โดยเรียกว่า ส่วนงานการรายงานแบบบูรณาการ (Integrated Reporting Unit) เพื่อให้มีความรู้ ความเข้าใจ และบูรณาการองค์ความรู้และความเสริมสร้าง ภาระรับผิดชอบ (Accountability) ของตัวเลขทางการเงินไม่ว่าจะเป็นฐานตามมาตรฐานการรายงานทางการเงิน ฐานตามมูลค่าที่กำหนดโดยหน่วยงานกำกับ (ของไทยคือตัวเลขทางการเงินตามกรอบการดำรงเงินกองทุนตามระดับความเสี่ยง (Risk-Based Capital Framework) ที่ออกโดยสำนักงาน คปภ. หรือฐานการรายงานตามหลักคณิตศาสตร์ประกันภัย เช่น มูลค่าแฝงของกิจการ (Embedded Value) หรือฐานเงินกองทุนตามเศรษฐกิจ (Economic Capital) เป็นต้น

4.2.2 ความต้องการผู้เชี่ยวชาญและบทบาทของผู้สอบบัญชี

IFRS 17 ก่อให้เกิดความต้องการผู้เชี่ยวชาญด้านบัญชีประกันภัยเพิ่มขึ้นอย่างมาก ในตลาดแรงงานไทยประสบภาวะขาดแคลนบุคลากรที่มีทักษะเฉพาะทางในด้านนี้ โดยจำนวนที่ปรึกษาหรือผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับ IFRS 17 ในตลาดมีไม่เพียงพอกับความต้องการของบริษัทต่าง ๆ หลายบริษัทต้องพึ่งพาผู้สอบบัญชีภายนอกและบริษัทที่ปรึกษาช่วยในการปรับระบบ และตรวจสอบความถูกต้องของการใช้มาตรฐานรายงานทางการเงินฉบับนี้ สำนักงานใหญ่ของบริษัทประกันภัยข้ามชาติบางแห่งต้องส่งผู้เชี่ยวชาญจากต่างประเทศมาช่วยสนับสนุนบริษัทย่อยในไทย ทั้งนี้ ในส่วนของการสอบบัญชี IFRS 17 ได้สร้างความท้าทายใหม่ให้ผู้สอบบัญชีอย่างมาก เพราะจำนวนการใช้วิจารณญาณและประมาณการ (Judgments and Estimates) ในการจัดทำงบการเงินจะเพิ่มขึ้นมาก ผู้สอบบัญชีจึงต้องทบทวนและตรวจสอบข้อสมมติเหล่านี้อย่างเข้มงวดกว่าเดิม ส่งผลให้การตรวจสอบมีความซับซ้อนขึ้นและต้องอาศัยผู้สอบบัญชีที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านเข้ามาร่วมทีมตรวจสอบมากขึ้น ทั้งการประมาณการและการประเมินมูลค่าตามมาตรฐานการสอบบัญชี TSA 540 (ISA 540) เรื่องการตรวจสอบประมาณการทางบัญชีและการเปิดเผยข้อมูลที่เกี่ยวข้อง และการใช้ผลงานของผู้เชี่ยวชาญทางด้านอื่น (Professional Judgements) มาใช้ในกระบวนการตรวจสอบตามมาตรฐานการสอบบัญชี TSA 620 (ISA 620) เรื่องการใช้ผลงานของผู้เชี่ยวชาญของผู้สอบบัญชี ผู้สอบบัญชีอาศัยความรู้และทักษะเฉพาะด้านของบุคคลภายนอก เช่น นักคณิตศาสตร์ประกันภัยหรือผู้ประเมินมูลค่า (Jiaramaneetaweasin, 2021) เพื่อให้ได้หลักฐานสอบบัญชีที่เพียงพอและเหมาะสมในเรื่องที่ตนไม่มีความเชี่ยวชาญ โดยผู้สอบบัญชียังคงมีความรับผิดชอบต่อความเห็นในรายงาน ต้องประเมินความสามารถ ความเที่ยงธรรม (Objectivity) และความรู้ความสามารถ (Capability) ของงานผู้เชี่ยวชาญ ตลอดจนบันทึกหลักฐานการพิจารณาไว้ครบถ้วน (TFAC, 2020b; TFAC, 2020c) จากการวิเคราะห์ของ KPMG (2023) พบว่าในการตรวจสอบงบการเงินปีแรกภายใต้ IFRS 17 ผู้สอบบัญชีต้องจัดทีมงานที่ประกอบด้วยผู้เชี่ยวชาญด้านประกันภัยและสายงานอื่น ๆ มากขึ้น เพื่อรองรับความซับซ้อนและมีแนวโน้มต้องใช้วิธีตรวจสอบแบบเน้นสาระสำคัญ (Substantive

Approach) มากขึ้นแทนการพึ่งพาการควบคุมภายใน เนื่องจากหลายบริษัทยังมีช่องว่างหรือปัญหาในการควบคุม กระบวนการปิดงบการเงินในช่วงแรก นอกจากนี้ผู้สอบบัญชีอาจพบข้อบกพร่องในการควบคุมภายในหรือความคลาดเคลื่อนจากการประมาณการที่บริษัทบันทึกไว้ ซึ่งต้องมีการปรับปรุงแก้ไขมากกว่าเดิม เนื่องจากมีการใช้ทางลัดทางบัญชีและการประมาณที่อาจจะยังไม่ละเอียดเพียงพอในช่วงเปลี่ยนผ่าน ภาระงานตรวจสอบที่เพิ่มขึ้นนี้ประกอบกับงานจัดทำงบการเงินที่ซับซ้อนขึ้นจากฝั่งบริษัท ก่อให้เกิดความเสี่ยงที่พนักงานทั้งฝั่งผู้จัดทำและผู้สอบบัญชีจะเกิดความเหนื่อยล้าและหมดไฟ (Burnout) ได้ง่าย จากรายงานพบว่า ในหลายองค์กรที่มิงาน TFRS 17 ต้องทำงานล่วงเวลาอย่างมากและมีอัตราการลาออกสูงขึ้นในช่วงปีแรก ๆ ดังนั้นในระยะยาว บริษัทประกันภัยอาจต้องหาแนวทางสนับสนุนและรักษาบุคลากรเหล่านี้ไว้ เช่น จัดสรรทรัพยากรเพิ่ม ลดงานที่ซ้ำซ้อนด้วยระบบอัตโนมัติหรือหมุนเวียนที่มิงานเพื่อลดความตึงเครียดของงาน

4.2.3 บทเรียนจาก TFRS 17 สู่แนวทางการพัฒนาวิชาชีพบัญชี

การเปลี่ยนผ่านสู่ TFRS 17 กำลังเปลี่ยนบทบาทของนักบัญชีในธุรกิจประกันภัยอย่างมีนัยสำคัญ จากเดิมที่มุ่งบันทึกตัวเลขตามกฎเกณฑ์สู่การเป็นผู้เชี่ยวชาญที่ต้องเข้าใจภาพรวมของธุรกิจ ประสานงานข้ามสายงานและมีบทบาทเชิงกลยุทธ์มากขึ้น ในขณะที่ผู้สอบบัญชีก็ต้องปรับตัวโดยต้องร่วมวางแผนกับลูกค้าแต่เนิ่น ๆ เพื่อทำให้งบการเงินถูกต้องและน่าเชื่อถือ สภาพแวดล้อมใหม่นี้ถือเป็นทั้งความท้าทายและโอกาสสำหรับวิชาชีพบัญชีในการยกระดับตนเองและสร้างคุณค่าให้แก่องค์กรมากยิ่งขึ้นที่ผลักดันให้เกิดการพัฒนาในมิติต่าง ๆ ได้แก่ (1) เทคโนโลยีระบบบัญชี (2) ทักษะของนักบัญชีและผู้สอบบัญชี (3) ความรู้เฉพาะทางในสาขาที่เกี่ยวข้อง ซึ่งล้วนส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงเชิงโครงสร้างของวิชาชีพบัญชีในระยะยาว

1. การพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศและเครื่องมือจัดการข้อมูล เพราะ TFRS 17 เป็นมาตรฐานรายงานทางการเงินที่ใช้มูลค่าจากประมาณการที่ดีที่สุดในปัจจุบันและการวิเคราะห์ข้อมูลประมาณการกระแสเงินสดอนาคต ซึ่งจำเป็นต้องใช้ระบบที่สามารถประมวลผลข้อมูลประกันภัยในระดับสัญญา (Contract Level) หรือระดับความคุ้มครอง (Coverage Level) ไม่ใช่เพียงข้อมูลรวม (Aggregate) แบบเดิม บริษัทประกันภัยจึงต้องพัฒนา Data Warehouse, Actuarial Engines, Core Insurance Systems, และ ระบบคำนวณ CSM (Contractual Service Margin) ที่แม่นยำ สำหรับนักบัญชีและผู้สอบบัญชีนี้คือการเปลี่ยนผ่านจากการใช้ Spreadsheet เป็นเครื่องมือหลักสู่ระบบอัตโนมัติ (Automation) ที่เชื่อมต่อข้อมูลจากหลายแหล่ง โดยจำเป็นต้องเข้าใจระบบฐานข้อมูล การจัดการ Big Data, การวิเคราะห์ข้อมูลและหลักการด้านการตรวจสอบเทคโนโลยีสารสนเทศมากขึ้น (EY, 2017; PwC, 2017) และรวมถึงความสามารถให้การปิดงบการเงินและจัดทำข้อมูลทางการเงินที่เร็วขึ้น
2. การพัฒนาทักษะและความรู้ของนักบัญชีและผู้สอบบัญชี TFRS 17 ต้องการการประเมินมูลค่าในเชิงการประมาณการตามหลักความเสี่ยง (Risk-Adjusted Estimates) ซึ่งเกินขอบเขตทักษะทางบัญชีทั่วไป ดังนั้นนักบัญชีในยุคหลัง TFRS 17 จะต้องมีความรู้ที่ข้ามศาสตร์ ได้แก่ พื้นฐานคณิตศาสตร์ประกันภัย (Actuarial Fundamentals) การวิเคราะห์ความเสี่ยงทางการเงิน ความเข้าใจใน Data Model และระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ การสื่อสารผลวิเคราะห์ทางการเงินกับผู้บริหารและนักลงทุนในภาษาที่เข้าใจง่าย (Simple Language) ความสามารถในการทำงานร่วมกับนักคณิตศาสตร์ประกันภัย (Actuary), นักวิเคราะห์ข้อมูล (Data Analyst), และผู้เชี่ยวชาญด้านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ (IT System Architect) รวมถึงทักษะการออกแบบและ

การประเมินการควบคุมภายใน และการกำกับดูแลที่ดี (Controls And Governance) ทักษะสำคัญของนักบัญชีในอนาคต (Abbas, 2025; IFAC, 2025; TFAC, 2015)

3. การพัฒนาองค์ความรู้เฉพาะทางและการเปลี่ยนบทบาทของวิชาชีพ IFRS 17 ชี้ให้เห็นแนวโน้มที่ชัดเจนว่า วิชาชีพบัญชีจะเปลี่ยนบทบาทจากผู้จัดทำบัญชีผู้ให้คำปรึกษาเชิงกลยุทธ์มากขึ้น โดยเฉพาะในอุตสาหกรรมที่ซับซ้อน เช่น ประกันภัย สาธารณสุข และพลังงาน ซึ่งมีความเสี่ยงที่ต้องการการตีความเชิงมืออาชีพ นักบัญชีในอนาคตจึงต้องไม่เพียงเข้าใจมาตรฐานการรายงานทางการเงินเท่านั้น แต่ต้องสามารถวิเคราะห์ผลกระทบของข้อสมมติต่อรายได้หรือกำไร ประเมินความเสี่ยงที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สื่อสารผลลัพธ์ทางการเงินให้ผู้บริหารใช้ในการตัดสินใจ ดังนั้นสถาบันการศึกษาและสภาวิชาชีพควรเร่งปรับหลักสูตรและทดสอบวิชาชีพให้สอดคล้องกับบทบาทใหม่นี้ เช่น เพิ่มหัวข้อ “Data Analytics in Accounting” “Accounting Technology,” “Insurance Financial Analysis,” และ “Simulation” เข้าไปในโปรแกรมอบรมหรือหลักสูตรวิชาชีพบัญชี (IFAC, 2025; ACCA Global, 2023; Apostolou et al, 2022) ทั้งนี้ แนวโน้มดังกล่าวสอดคล้องกับกรอบ CGMA Competency Framework (AICPA & CIMA, 2019) ที่กำหนดสมรรถนะหลัก 5 มิติ ได้แก่ Technical, Business, People, Leadership และ Digital โดยเน้นทักษะด้านดิจิทัลและการจัดการข้อมูลเป็นแกนกลางของทุกมิติ ขณะเดียวกัน Global Management Accounting Principles (GMAP) ฉบับปรับปรุงยังได้เพิ่มมิติด้านความยั่งยืนและการใช้ Analytics เพื่อยกระดับคุณภาพของสารสนเทศเชิงการตัดสินใจ โดยเน้นความเกี่ยวข้อง (Relevance) การสร้างคุณค่า (Value Creation) อิทธิพลต่อการกำหนดกลยุทธ์ (Influence) และความน่าเชื่อถือ (trust) (AICPA & CIMA, 2023) ซึ่งล้วนสะท้อนทิศทางใหม่ของวิชาชีพบัญชีในบริบทสมัยใหม่ที่มีพลวัตสูง

5. การเตรียมความพร้อมและบทบาทของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจประกันภัยในประเทศไทย

เพื่อให้การเปลี่ยนผ่านสู่ IFRS 17 เป็นไปอย่างราบรื่น ภาคธุรกิจและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในประเทศไทยได้ดำเนินมาตรการเตรียมความพร้อมอย่างเป็นระบบตั้งแต่หลายปีก่อนการบังคับใช้จริง ดังจะสรุปได้ดังนี้

5.1 การเตรียมความพร้อมของบริษัทประกันภัย

บริษัทประกันชีวิตและบริษัทวินาศภัยรายใหญ่ของไทยบางแห่งได้เริ่มโครงการปรับตัวเข้าสู่ IFRS 17 ตั้งแต่ช่วงปี พ.ศ. 2565 เป็นต้นมา โดยมีการจัดตั้งทีมงานเฉพาะกิจด้าน IFRS 17 ขึ้นภายในองค์กร ประกอบด้วยผู้เชี่ยวชาญจากฝ่ายต่าง ๆ เช่น ฝ่ายบัญชีและการเงิน ฝ่ายบริหารความเสี่ยง ฝ่ายคณิตศาสตร์ประกันภัย และฝ่ายระบบเทคโนโลยีสารสนเทศทำงานร่วมกันภายใต้โครงสร้างการกำกับดูแลโครงการที่ชัดเจน นอกจากนี้ยังมีการจัดทำงบการเงินคู่ขนาน (Parallel Run) ทดสอบจัดทำงบการเงินตาม IFRS 17 ควบคู่กับ IFRS 4 ในช่วงปี พ.ศ. 2567 (OIC, 2024a; OIC, 2024b) เพื่อประเมินผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นและค้นหาปัญหาที่ต้องแก้ไขก่อนการบังคับใช้จริง จากการสำรวจพบว่า บริษัทประกันภัยขนาดใหญ่หรือกลุ่มบริษัทประกันภัยข้ามชาติส่วนใหญ่มีความพร้อมสูง เนื่องจากมีการแบ่งปันทรัพยากรและร่วมพัฒนาในการลงทุนระบบใหม่ (leverage Share Resources) และจ้างที่ปรึกษาผู้เชี่ยวชาญ อีกทั้งบางแห่งที่เป็นสาขาของบริษัทต่างประเทศได้เริ่มใช้งบการเงิน IFRS 17 ในต่างประเทศไปก่อนแล้ว ทำให้มีประสบการณ์และชุดข้อมูลพร้อมปรับใช้ในไทยทันที

ในทางกลับกันบริษัทประกันภัยขนาดกลางและขนาดเล็กหลายแห่งเริ่มโครงการล่าช้ากว่าอยู่ระหว่างจัดหาและติดตั้งระบบใหม่ เช่น ระบบจัดการข้อมูล ระบบ TFRS Calculation Engine/Sub-Ledger หรือซอฟต์แวร์คำนวณด้านประกันภัยและต้องพึ่งพาผู้สอบบัญชีหรือที่ปรึกษาภายนอกอย่างมาก เนื่องจากขาดทีมผู้เชี่ยวชาญภายใน ความแตกต่างนี้ทำให้ระดับความพร้อมของธุรกิจประกันภัยไทยไม่เท่าเทียมกัน กล่าวคือบริษัทประกันภัยขนาดใหญ่หรือกลุ่มบริษัทประกันภัยข้ามชาติโดยทั่วไปมีความพร้อมสูงจะสามารถดำเนินการตามข้อกำหนด TFRS 17 ได้ทันเวลา ขณะที่บริษัทประกันภัยขนาดกลางและขนาดเล็กจำนวนหนึ่งยังมีความเสี่ยงในการดำเนินการ เพื่อให้เป็นไปตามเกณฑ์ขั้นต่ำในช่วงแรกซึ่งอาจกระทบคุณภาพการรายงานได้

5.2 บทบาทของหน่วยงานกำกับ สมาคมประกันภัยและองค์กรวิชาชีพ

หน่วยงานหรือสมาคมที่เกี่ยวข้องกับภาคธุรกิจประกันภัยไทยได้มีบทบาทอย่างแข็งขันในการช่วยเหลือและผลักดันการปรับใช้ TFRS 17 ตั้งแต่ระยะเตรียมการจนถึงช่วงบังคับใช้

- **สำนักงานคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัย (สำนักงาน คปภ.)** เป็นหน่วยงานกำกับภาคธุรกิจประกันภัย ได้ดำเนินมาตรการเชิงรุกหลายด้าน เพื่อเตรียมอุตสาหกรรมเข้าสู่ TFRS 17 คปภ. ร่วมกับสภาวิชาชีพบัญชีส่งผู้แทนเข้าร่วม 3 คณะ ได้แก่ คณะอนุกรรมการติดตามและศึกษาผลกระทบมาตรฐานการรายงานทางการเงิน เรื่อง สัญญาประกันภัย คณะกรรมการกำหนดมาตรฐานการบัญชีและคณะอนุกรรมการกลั่นกรองมาตรฐานการบัญชี อีกทั้งจัดตั้งคณะกรรมการกำหนดนโยบายมาตรฐานการรายงานทางการเงินที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจประกันภัย ซึ่งประกอบด้วยผู้แทนจากสำนักงาน คปภ. สมาคมประกันชีวิตไทย สมาคมประกันวินาศภัยไทย สมาคมนักคณิตศาสตร์ประกันภัย สภาวิชาชีพบัญชี และผู้สอบบัญชี Big 4 เพื่อร่วมกันวางโครงการเตรียมความพร้อม จัดทำการเชื่อมโยงงบการเงินกับแบบรายงาน กำหนดกรอบการถ่ายโอนข้อมูลและแนวทางช่วงเปลี่ยนผ่านสู่ TFRS 17 และมาตรฐานรายงานทางการเงินที่เกี่ยวข้อง ด้านโครงสร้างพื้นฐานสารสนเทศได้พัฒนา ICeRT (Insurance Companies' e-Reporting System and Thai Financial Reporting Standards) เพื่อรองรับการส่งรายงานตาม TFRS 17 อย่างมีประสิทธิภาพ (OIC, 2023) นอกจากนี้ สำนักงาน คปภ. ได้มีการจ้างที่ปรึกษาภายนอกและจัดสัมมนาระดับชาติ สื่อสารกรอบนโยบายกำกับใหม่อย่างต่อเนื่อง พร้อมออกแบบรูปแบบงบการเงินและแบบรายงานฉบับใหม่ให้สอดคล้องกับมาตรฐานดังกล่าว เพื่อให้บริษัทต่าง ๆ สามารถเตรียมความพร้อมล่วงหน้าในปี พ.ศ. 2567 ทั้งนี้ สำนักงาน คปภ. ได้สั่งการให้บริษัทประกันวินาศภัยและบริษัทประกันชีวิตจัดทำและส่งงบการเงินคู่ขนาน (Parallel Run) ตาม TFRS 17 ให้สำนักงาน คปภ. ประเมินความพร้อมก่อนการบังคับใช้จริง เพื่อสร้างความมั่นใจว่า ธุรกิจประกันภัยไทยจะมีความพร้อมและสามารถปฏิบัติตามมาตรฐานฉบับใหม่ได้ทันกำหนดในปี พ.ศ. 2568 (OIC, 2024a: OIC 2024b) และสำนักงาน คปภ. ได้พัฒนาเครื่องมือกำกับภายหลังการบังคับใช้ TFRS 17 เช่น ระบบ Early Warning System (EWS) ปรับกรอบกำกับ (Supervisory Framework) และยกระดับการกำกับแบบกลุ่ม (Group-Wide Supervision) ให้สอดคล้องกับบริบทการรายงานและการบริหารความเสี่ยงรูปแบบใหม่
- **สมาคมประกันวินาศภัยไทย (TGIA)** ดำเนินบทบาทเป็นศูนย์กลางความร่วมมือระหว่างบริษัทประกันวินาศภัยในการเตรียมความพร้อมด้านบัญชี โดยจัดตั้งคณะกรรมการการบัญชี การเงินและการลงทุน ขึ้นตั้งแต่ปลายปี

พ.ศ. 2566 เพื่อขับเคลื่อนและประสานงานเรื่อง TFRS 17 โดยทำการจัดจ้างที่ปรึกษาในการพัฒนารายงานด้านเทคนิค (Technical Paper) ของ TFRS 17 และได้จัดฝึกอบรมหรือสัมมนาเชิงลึกโดยชมรมนักบัญชีประกันภัยให้ความรู้แก่บริษัทสมาชิก (บริษัทประกันวินาศภัย 48 แห่ง) อย่างต่อเนื่องเพื่อเตรียมความพร้อม เสริมสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการนำ TFRS 17 มาปฏิบัติ ประเด็นปัญหาที่เกิดขึ้นและแนวทางแก้ไข TGIA ยังได้ว่าจ้างที่ปรึกษาศึกษาผลกระทบด้านบัญชีและภาษีเพื่อสรุปประเด็นให้บริษัทประกันวินาศภัยทราบล่วงหน้า และผลการสำรวจสมาคมพบว่า ร้อยละ 98 ของบริษัทประกันวินาศภัยไทยคาดว่าจะสามารถใช้งานระบบตาม TFRS 17 ได้ทันวันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2568 ซึ่งแสดงถึงระดับความพร้อมที่สูงมากของภาคธุรกิจ (Money and Bank online, 2023; TGIA, 2025)

- **สมาคมประกันชีวิตไทย (TLAA)** ทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางองค์ความรู้และการประสานงานระหว่างบริษัทประกันชีวิตกับหน่วยงานกำกับ เพื่อลดความเสี่ยงด้านบัญชีและภาษี ยกกระดับความพร้อมของอุตสาหกรรมและผลักดันการเปลี่ยนผ่านสู่ TFRS 17 ให้ราบรื่น TLAA ส่งผู้แทนบริษัทประกันชีวิตเข้าร่วมคณะกรรมการทำงานย่อยร่วมกับ คปภ. และสภาวิชาชีพบัญชี เพื่อปรับและแก้ไขประเด็นตามข้อกำหนดของมาตรฐาน พร้อมกำหนดแนวปฏิบัติที่สอดคล้องกันในระดับอุตสาหกรรม ด้านการพัฒนาบุคลากร TLAA จัดสัมมนา “IFRS 17 Post-Implementation” สำหรับบุคลากรภาคธุรกิจประกันชีวิต เพื่อเตรียมความพร้อมและบริหารผลกระทบจากการใช้มาตรฐาน รวมถึงจัดสัมมนาและสัมมนาเชิงปฏิบัติการให้บริษัทประกันชีวิตประเมินความพร้อม (Readiness) และผลกระทบต่อกระบวนการ เพื่อให้การปฏิบัติตามข้อกำหนดเดินหน้าไปในทิศทางเดียวกัน นอกจากนี้ยังมีสัมมนาเชิงปฏิบัติการ “การคำนวณและการบันทึกบัญชีตาม TFRS 17” และหลักสูตรเชิงปฏิบัติการเฉพาะสำหรับบริษัทประกันชีวิต ครอบคลุมหัวข้อสำคัญ เช่น แบบจำลองการวัดมูลค่า การแยกองค์ประกอบของสัญญาและการจัดทำบันทึกบัญชีอย่างละเอียด นอกจากนี้ TLAA ประสานความร่วมมือกับสภาวิชาชีพบัญชี เพื่อสนับสนุนผู้เชี่ยวชาญด้านมาตรฐานการรายงานทางการเงินทำหน้าที่ที่ปรึกษาและจัดจ้างที่ปรึกษา เพื่อศึกษาผลกระทบด้านภาษี ควบคู่กับการสื่อสารสาธารณะอย่างต่อเนื่อง อาทิ สัมมนาให้ความรู้สื่อมวลชนเรื่อง “อ่านงบการเงินบริษัทประกันชีวิตอย่างไร ภายใต้เกณฑ์ TFRS 17” เพื่อยกระดับความเข้าใจของผู้มีส่วนได้เสีย โดยเฉพาะบริษัทประกันชีวิตขนาดกลางและขนาดเล็กที่อาจขาดผู้เชี่ยวชาญเฉพาะ สำหรับด้านภาษีอากร TLAA จัดประชุมสรุปความคืบหน้าโครงการศึกษาผลกระทบจากการบังคับใช้ TFRS 17 ครอบคลุมแนวทางและนโยบายภาษีของประเทศอื่น ๆ ภาพรวมผลกระทบต่อธุรกิจจากการใช้ TFRS 17 ข้อเสนอการปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับสิทธิประโยชน์ทางภาษีสำหรับเบี้ยประกันชีวิตแบบบำนาญ และแนวปฏิบัติทางภาษีที่เหมาะสมสำหรับธุรกิจประกันชีวิตภายหลังมาตรฐานรายงานทางการเงินฉบับที่ 17 มีผลบังคับใช้ มาตรการทั้งหมดนี้ช่วยยกระดับมาตรฐานและเตรียมความพร้อมของอุตสาหกรรมให้เป็นไปอย่างทั่วถึง มีเอกภาพและสอดคล้องกับหลักเกณฑ์สากล (TLAA, 2025a; TLAA, 2025b)
- **สมาคมนักคณิตศาสตร์ประกันภัยแห่งประเทศไทย (Society of Actuaries of Thailand: SOAT)** กำหนดส่งเสริมและรักษามาตรฐานวิชาชีพและมาตรฐานจริยธรรมของนักคณิตศาสตร์ประกันภัย ตลอดจนสนับสนุนการศึกษา การค้นคว้า วิจัย และการเผยแพร่ความรู้ในสาขาที่เกี่ยวข้อง อาทิ การประกันชีวิตและการประกันวินาศภัย พร้อมทั้งให้ข้อเสนอแนะเชิงวิชาการแก่หน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชน SOAT ดำเนินบทบาทเชิงรุกต่อการบังคับใช้ TFRS 17 โดยทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางองค์ความรู้ ถ่ายทอดแนวทางสากลสู่บริบทไทยผ่านวารสาร

เช่น วารสารสวัสดิแอกซ์วรี และกิจกรรมวิชาชีพต่าง ๆ อย่างสม่ำเสมอ เพื่อสนับสนุนทั้งผู้จัดทำรายงานและ ผู้สอบบัญชีให้ดำเนินงานอย่างสอดคล้อง โปร่งใส และตรวจสอบได้ สำหรับผู้จัดทำรายงาน SOAT ส่งเสริม หลักการแต่งตั้ง “Reporting Actuary” ให้รับผิดชอบทางวิชาชีพด้านการวัดมูลค่าหนี้สินจากสัญญาประกันภัย และให้ความเชื่อมั่นแก่ฝ่ายบริหารและคณะกรรมการบริษัทในเรื่องข้อสมมติ พารามิเตอร์ และวิธีการ พร้อม ผลักดันให้บทบาทนักคณิตศาสตร์ประกันภัยเป็นส่วนหนึ่งของกรอบกำกับดูแลการรายงานทางการเงิน ภายใต้ กรอบมาตรฐานวิชาชีพ ESAP 1, ISAP 1, ISAP 4 และแนวปฏิบัติ IAN 100 ขณะเดียวกันสำหรับการสอบบัญชี SOAT ชี้แนะความร่วมมือกับวิชาชีพบัญชีในการใช้ผู้เชี่ยวชาญด้านคณิตศาสตร์ประกันภัยตาม TSA 540 และ TSA 620 (TFAC, 2020b, TFAC, 2020c) สำหรับการตรวจสอบประมาณการที่อาศัยวิจารณ์ฐานขั้นสูงและ แบบจำลองที่ซับซ้อน ซึ่งช่วยยกระดับคุณภาพ ความสม่ำเสมอและความน่าเชื่อถือของรายงานทางการเงินภายใต้ TFRS 17 ของบริษัทประกันภัยไทยโดยรวม (Sawasdee Actuary Editorial Board, 2021).

- สภาวิชาชีพบัญชี ในพระบรมราชูปถัมภ์** ในการยกร่างมาตรฐานการรายงานทางการเงิน เรื่อง สัญญาประกันภัยนั้น สภาวิชาชีพบัญชี ได้นำ IFRS 17 Insurance Contracts ของคณะกรรมการ IASB มาใช้ โดยเพิ่มทางเลือก การปฏิบัติในช่วงเปลี่ยนผ่านให้เหมาะสมกับบริบทของประเทศไทย และออกเป็นมาตรฐานการรายงานทางการเงิน ฉบับที่ 17 เรื่อง สัญญาประกันภัย มีผลบังคับใช้ วันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2568 โดยมุ่งยกระดับความโปร่งใส ความสามารถในการเปรียบเทียบและความน่าเชื่อถือของรายงานทางการเงินในธุรกิจประกันภัย สภาวิชาชีพบัญชี ได้ดำเนินการกระบวนการจัดทำมาตรฐานรายงานทางการเงินภายใต้ระบบ Due Process ซึ่งรวมถึงการจัดตั้ง คณะอนุกรรมการติดตามและศึกษาผลกระทบมาตรฐานการรายงานทางการเงิน เรื่อง สัญญาประกันภัย โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการกำหนดมาตรฐานการบัญชี เพื่อพิจารณาเนื้อหา ติความ และประเมินผลกระทบอย่าง รอบด้าน พร้อมทั้งเชิญผู้เชี่ยวชาญจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น คปภ. ธนาคารแห่งประเทศไทย สำนักงาน คณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ ผู้สอบบัญชี ตัวแทนจากสมาคมประกันชีวิตไทยและสมาคม ประกันวินาศภัยไทย รวมถึงนักวิชาการและตัวแทนจากภาคธุรกิจ เข้าร่วมเป็นที่ปรึกษาในกระบวนการร่างมาตรฐาน รายงานทางการเงิน สภาวิชาชีพบัญชี ยังได้จัดทำร่างมาตรฐาน (Exposure Draft) และเปิดให้มีการประชาพิจารณ์ (Public Hearing) อย่างกว้างขวาง ผ่านเวทีสัมมนา การรับฟังความเห็นออนไลน์และการประชุมร่วมกับภาคส่วน ต่าง ๆ เพื่อนำข้อเสนอแนะที่ได้รับมาปรับปรุงให้เหมาะสมยิ่งขึ้น นอกจากนี้ยังมีการจัดทำตัวอย่างประกอบ ความเข้าใจมาตรฐานการรายงานทางการเงิน ฉบับที่ 17 (สัญญาประกันภัย) (TFAC, 2023) เพื่อช่วยตีความ มาตรฐานรายงานทางการเงินให้ง่ายขึ้นและสอดคล้องกับบริบทของประเทศไทย มีเอกสารคำอธิบายประกอบกับ การจัดอบรมและสัมมนาทางวิชาการ เพื่อเตรียมความพร้อมให้ผู้เกี่ยวข้องสามารถนำ TFRS 17 ไปใช้ได้อย่าง ถูกต้องและมีประสิทธิภาพและเพื่อให้การนำ TFRS 17 มาใช้ในประเทศไทยตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2568 เป็นไปอย่างราบรื่นและช่วยยกระดับคุณภาพการรายงานทางการเงินของภาคธุรกิจไทยให้ทัดเทียมมาตรฐานสากล และนอกจากนี้ยังร่วมมือกับสำนักงาน คปภ. และสมาคมต่าง ๆ ในการจัดอบรมให้ความรู้ เช่น ส่งวิทยากร ผู้ทรงคุณวุฒิไปบรรยายในงานสัมมนาของสำนักงาน คปภ. และสมาคมฯต่าง ๆ ตลอดจนเผยแพร่เอกสารถาม-ตอบ ปัญหาการใช้มาตรฐานฉบับใหม่ผ่านช่องทางของสภาฯ อย่างสม่ำเสมอ

จากความพยายามและความร่วมมือของทุกฝ่ายดังกล่าวจะเห็นได้ว่า ประเทศไทยมีการจัดเตรียมความพร้อมด้านระบบสนับสนุนสำหรับ IFRS 17 อย่างเข้มแข็ง เมื่อเปรียบเทียบกับกรอบบัญชีมาตรฐานการรายงานทางการเงินฉบับอื่น ๆ ในอดีต ไม่ว่าจะเป็นความร่วมมือระหว่างภาครัฐและภาคเอกชน การจัดอบรมสัมมนาเชิงลึก การทดลองจัดทำงบการเงินคู่ขนานก่อนใช้จริง รวมถึงการออกแนวปฏิบัติและแบบรายงานเฉพาะกิจต่าง ๆ นับเป็นกรณีพิเศษที่สะท้อนว่า อุตสาหกรรมประกันภัยได้รับการดูแลและเตรียมการเป็นอย่างดี เนื่องจากตระหนักว่า IFRS 17 เป็นมากกว่ามาตรฐานการรายงานทางการเงิน แต่คือการเปลี่ยนแปลงเชิงระบบของทั้งอุตสาหกรรม หากไม่มีการสนับสนุนช่วยอย่างเพียงพอบริษัทประกันภัยขนาดเล็กอาจได้รับผลกระทบเชิงลบมากกว่าที่ควร

6. ความท้าทายในการนำ IFRS 17 มาใช้

โดยรวมแม้ภาคธุรกิจประกันภัยไทยจะพยายามเตรียมความพร้อมสู่ IFRS 17 ได้อย่างดี แต่มุมมองเชิงลึกชี้ให้เห็นว่า ความท้าทายในการปรับใช้มาตรฐานใหม่ยังคงมีอยู่หลายประการและบางประการส่งผลกระทบแตกต่างกันไปตามขนาดของบริษัท

- ความไม่สม่ำเสมอของระดับความพร้อม ตามที่ได้กล่าวไว้บริษัทประกันภัยขนาดใหญ่มีแนวโน้มความพร้อมกว่าบริษัทประกันภัยขนาดเล็ก ทำให้ช่องว่างด้านความพร้อม (Readiness Gap) ระหว่างบริษัทขนาดใหญ่และขนาดเล็กมีอยู่จริง ภายหลังจากติดตามความก้าวหน้าช่วงก่อนบังคับใช้ มีข้อสังเกตว่า บริษัทขนาดเล็กบางแห่งยังไม่สามารถพัฒนาระบบหรือจ้างผู้เชี่ยวชาญได้ทันเวลา จำเป็นต้องอาศัยการช่วยเหลือจากภายนอกอย่างมาก และอาจทำได้เพียงให้สามารถปฏิบัติตามมาตรฐานรายงานทางการเงินได้มากกว่าจะได้ใช้ประโยชน์เชิงกลยุทธ์จาก IFRS 17 อย่างเต็มที่ ซึ่งอาจนำไปสู่ความเหลื่อมล้ำในอุตสาหกรรมคือ บริษัทขนาดใหญ่ได้ประโยชน์จากมาตรฐานรายงานทางการเงินฉบับนี้ เช่น ภาพลักษณ์ดีขึ้น เข้าถึงทุนได้ง่าย ในขณะที่บริษัทขนาดเล็กมองเป็นภาระต้นทุนอย่างเดียว ดังนั้นจึงเป็นความท้าทายนโยบายว่า จะช่วยให้ทุกบริษัทปรับตัวได้อย่างเท่าเทียมเพียงใด
- ประเด็นเชิงเทคนิคและการตีความ IFRS/IFRS 17 เป็นมาตรฐานที่ซับซ้อนมาก แนวทางแบบ Principle-Based ภายใต้มาตรฐาน IFRS 17 ในประเทศไทยยังคงเผชิญความท้าทาย โดยเฉพาะผู้ปฏิบัติงานด้านบัญชีในภาคธุรกิจที่มีพื้นฐานการดำเนินงานตามแนวทางและมาตรฐานเดิมในลักษณะ Rule-Based ซึ่งเน้นข้อกำหนดเชิงรูปแบบส่งผลให้เกิดความแตกต่างในการตีความและจัดทำรายงานระหว่างบริษัทประกันภัย ดังนั้นจึงทำให้มีประเด็นที่ยังต้องการตีความอยู่หลายเรื่อง เช่น การวัดมูลค่าสัญญาประกันชีวิตแบบระยะยาวที่มีองค์ประกอบสัญญาหลายมิติ (เช่น สัญญาประกันภัยที่ขายควบการลงทุนหรือสัญญาประกันภัยที่มีลักษณะร่วมรับผลประโยชน์โดยตรงกับผู้ถือกรรมธรรม์) การคำนวณกำไรจากการให้บริการตามสัญญา (CSM) ในกรณีสัญญาที่มีการเปลี่ยนแปลงระหว่างปี หรือการจัดกลุ่มสัญญาที่มีลักษณะเฉพาะบางประการในช่วงแรกของการใช้ IFRS 17 เนื่องจากยังไม่มีแนวปฏิบัติกลางที่ชัดเจนจากหน่วยงานกำกับในทุกประเด็น แม้สำนักงาน คปภ. และสภาวิชาชีพบัญชีจะออกคู่มือมาแล้ว แต่อาจไม่ครอบคลุมทุกกรณี ปัญหานี้อาจนำไปสู่ความเสี่ยงในการรายงานทางการเงินของแต่ละบริษัทประกันภัย ทั้งนี้สำนักงาน คปภ. มีบทบาทสำคัญในการรักษาความโปร่งใสของการรายงานข้อมูลทางการเงินของบริษัทประกันภัย โดยความร่วมมือกับสภาวิชาชีพบัญชี เพื่อกำหนดกรอบการใช้ดุลยพินิจที่ชัดเจนและส่งเสริมการกำกับดูแลเชิงผลลัพธ์ให้สอดคล้องกับเจตนารมณ์ของมาตรฐาน ดังนั้นความสำเร็จของการบังคับใช้ IFRS 17 จะเกิดขึ้นได้

ด้วยการร่วมสร้างบรรทัดฐานทางวิชาชีพที่รักษาสมดุลระหว่างความยืดหยุ่น ความโปร่งใส และความน่าเชื่อถือของรายงานทางการเงิน ตามแนวคิด "One size does not fit all" (Arcot & Bruno, 2007; IAS Plus, 2015; Lawalata & Yuliana, 2024; Tomić, 2022) อย่างแท้จริง

- ความแตกต่างกันในรายละเอียด เช่น การรับรู้รายได้หรือค่าใช้จ่ายบางส่วนจนอาจกระทบการเปรียบเทียบกันได้ ดังที่มีการคาดการณ์ว่า ในช่วงปีแรก ๆ อาจเกิดความไม่แน่นอนในการตีความและการรายงาน ซึ่งต้องอาศัยการปรับตัวและอาจต้องแก้ไขข้อกำหนดเพิ่มเติมภายหลังเมื่อพบปัญหา
- ข้อจำกัดด้านทรัพยากรของบริษัทประกันภัยขนาดกลางและขนาดเล็ก บริษัทประกันภัยขนาดเล็กจำนวนมากประสบปัญหาขาดทรัพยากร ในการรองรับมาตรฐานรายงานทางการเงินฉบับใหม่ งบประมาณที่จำกัดจนไม่สามารถพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศใหม่หรือไม่มีเงินจ้างที่ปรึกษาราคาแพง ขาดบุคลากรผู้ชำนาญการภายใน เช่น ไม่มีนักคณิตศาสตร์ประกันภัยเป็นพนักงานประจำ ขาดนักบัญชีที่มีความเข้าใจอย่างเพียงพอ ต้องพึ่งพาผู้เชี่ยวชาญจากภายนอกองค์กร รวมถึงระบบบัญชีเดิมที่เข้ามาเป็นเวลานานอาจไม่มีความยืดหยุ่นพอจะปรับเปลี่ยนได้ทันเวลา ปัญหาเหล่านี้ทำให้บางบริษัทต้องพึ่งพิงบริษัทใหญ่หรือแนวทางจากภายนอกเป็นหลัก เช่น รอใช้ซอฟต์แวร์ต้นทุนต่ำที่สมาคมต่าง ๆ จัดหา หรือรอคำแนะนำจากกลุ่มบริษัทใหญ่หรือผู้สอบบัญชี แน่ใจว่า การพึ่งพาภายนอกมากเกินไปย่อมมีความเสี่ยงหากความช่วยเหลือมาไม่ทันเวลา และบริษัทประกันภัยจะไม่มีองค์ความรู้ภายในเป็นของตนเอง จะเป็นความท้าทายอย่างยิ่งของบริษัทประกันภัยขนาดเล็กในการสร้างสมดุลระหว่างสิ่งที่ทำเองได้ กับสิ่งที่ต้องขอความช่วยเหลือ
- การเปลี่ยนแปลงกระบวนการและความเสี่ยง Operational การปรับระบบงานสู่ TFRS 17 ไม่ใช่แค่เรื่องการคำนวณตัวเลข แต่หมายถึงการปรับเปลี่ยนกระบวนการปฏิบัติงานหลายด้านและต้องออกแบบการควบคุมภายในรองรับกระบวนการใหม่ด้วย KPMG (2023) รายงานว่า หลายบริษัทประกันภัยในต่างประเทศแม้จะเริ่มใช้ IFRS 17 ไปแล้วก็ยังพบข้อบกพร่องในการควบคุมภายในและกระบวนการทำงานจำนวนมากทำให้ต้องอาศัยการแก้ไขเฉพาะหน้าด้วยมือ (Manual Workarounds) จำนวนมากและมีความเสี่ยงที่จะเกิดข้อผิดพลาดหรือส่งงบการเงินล่าช้าได้ สอดคล้องกับ Moody's Analytics (2023) ได้รายงานบทเรียนจากการปฏิบัติตาม IFRS 17 จากประสบการณ์ทำโครงการ IFRS 17 กับลูกค้าพบว่า การบังคับใช้ IFRS 17 เป็นการปฏิรูประบบที่มีขอบเขตครอบคลุมบุคลากร-กระบวนการ-เทคโนโลยีสารสนเทศมากกว่าการพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเฉพาะจุด โดยองค์กรจำนวนมาก ประเมินระยะเวลาของโครงการต่ำกว่าความเป็นจริงและจำเป็นต้องดำเนินการ Parallel Runs หลายรอบ เพื่อพิสูจน์ความพร้อมของข้อมูลและการควบคุมภายใน ทั้งนี้ ข้อมูลทำหน้าที่เป็นโครงสร้างพื้นฐานสำคัญ ซึ่งต้องมีความละเอียด ติดตามย้อนกลับได้และอยู่ภายใต้กรอบกำกับดูแลข้อมูลที่เคร่งครัดควบคู่กับการบูรณาการคณิตศาสตร์ประกันภัย (Actuary) ระบบบัญชีแยกประเภทย่อย (Sub-Ledger) และบัญชีแยกประเภท (General Ledger) ให้เป็นหนึ่งเดียวกันเป็นที่ตรวจสอบกันได้ การตัดสินใจเชิงนโยบายบัญชี รวมถึงวิธีการเปลี่ยนผ่าน ความซับซ้อนของระบบสารสนเทศและพฤติกรรมของกำไรในระยะยาว การยกระดับเอกสาร วิธีการสอบทานและคลังของชุดการควบคุมภายใน (Control Library) เป็นเงื่อนไขจำเป็นต่อการรับรองของผู้สอบบัญชี ผู้ปฏิบัติที่มอง TFRS 17 เกินกว่าเป็นการปฏิบัติข้อกำหนดตามมาตรฐานรายงานทางการเงินฉบับใหม่ แต่จะเปลี่ยนให้เป็นคุณค่าทางกลยุทธ์ของกิจการ นอกจากนี้การเปลี่ยนแปลงสู่ TFRS 17 จะเปลี่ยนแปลง

วิธีที่นักลงทุนและนักวิเคราะห์ประเมินบริษัทประกันภัย จึงทำให้ตัวชี้วัดผลการดำเนินงานใหม่ (KPIs) เดิมที่ใช้อยู่ ต้องถูกปรับให้สอดคล้องกับมาตรฐานรายงานทางการเงินฉบับใหม่ เพื่อสื่อสารเชิงกลยุทธ์ ซึ่งจะช่วยให้เพิ่มความมั่นใจต่อนักลงทุนและทำให้การประเมินมูลค่าครบถ้วนเพียงพอขึ้น (EY, 2023; KPMG, 2024) เหล่านี้ล้วนเป็นความท้าทายที่สำคัญในการนำ IFRS 17 มาใช้ที่ควรพิจารณา

7. บทสรุปและข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

การวิเคราะห์การเปลี่ยนผ่านมาตรฐานการรายงานทางการเงินฉบับใหม่นี้พบว่า ทฤษฎีตัวแทน (Agency Theory) ทฤษฎีสถาบัน (Institutional Theory) ทฤษฎีผู้มีส่วนได้เสีย (Stakeholder Theory) และทฤษฎีการเปลี่ยนแปลง (Theory of Change) ช่วยอธิบายการเปลี่ยนแปลงมาตรฐานรายงานทางการเงินของธุรกิจประกันภัยมาสู่ IFRS 17 ได้อย่างรอบด้านทั้งในมิติของความโปร่งใส การมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้เสีย การตอบสนองต่อแรงกดดันเชิงสถาบัน และการเปลี่ยนผ่านเชิงระบบช่วยเติมเต็มช่องว่างของงานศึกษาที่ผ่านมา บทความนี้จึงมีประโยชน์เชิงทฤษฎีในการสร้างกรอบแนวคิดที่ช่วยสร้างความเข้าใจกลไกการเปลี่ยนแปลงอย่างเป็นระบบ ในเชิงปฏิบัติยังสามารถนำกรอบทฤษฎีดังกล่าวไปใช้เป็นแนวทางในการวางกลยุทธ์การปรับตัวขององค์กรต่อ IFRS 17 ทั้งด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ การพัฒนาทักษะบุคลากร และการสื่อสารกับผู้มีส่วนได้เสีย ขณะเดียวกันยังส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ในเชิงเหตุผลและความรับผิดชอบของวิชาชีพบัญชีและการสอบบัญชี และเป็นพื้นฐานสำหรับการวิจัยต่อยอด เพื่อประเมินผลกระทบและความพร้อมของอุตสาหกรรมประกันภัยไทยในระดับองค์กรและระดับประเทศ อันจะนำไปสู่การยกระดับมาตรฐานการรายงานทางการเงินและความยั่งยืนของระบบเศรษฐกิจโดยรวม

การเปลี่ยนผ่านสู่ IFRS 17 ในธุรกิจประกันภัยไทยถือเป็นจุดสำคัญในการยกระดับคุณภาพการรายงานทางการเงินของอุตสาหกรรม มาตรฐานรายงานทางการเงินฉบับใหม่จะทำให้ข้อมูลทางการเงินสะท้อนความเสี่ยงและผลตอบแทนที่แท้จริงของสัญญาประกันภัย มีความโปร่งใสและเปรียบเทียบได้ในระดับสากล อันจะเป็นประโยชน์ต่อผู้ลงทุน หน่วยงานกำกับดูแล และผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายในระยะยาว อย่างไรก็ตาม ในระยะสั้นถึงปานกลางภาคส่วนต่าง ๆ ต้องเผชิญกับความท้าทายทั้งด้านเทคนิค ต้นทุน และบุคลากรดังที่ได้วิเคราะห์ไป ความสำเร็จของการเปลี่ยนผ่านนี้จึงขึ้นกับความพร้อมของบริษัทประกันภัยและการสนับสนุนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอย่างใกล้ชิด ประสบการณ์ในช่วงเตรียมการที่ผ่านมาชี้ว่า ในกลุ่มอุตสาหกรรมนี้มีจุดแข็งคือนโยบายภาครัฐ ความร่วมมือร่วมใจจากหลายฝ่ายที่เกี่ยวข้องและความร่วมมือของสมาคมวิชาชีพต่าง ๆ ที่ช่วยเหลือบริษัทเพื่อเตรียมความพร้อมรับมาตรฐานรายงานทางการเงินฉบับใหม่ทันเวลา นับเป็นบทเรียนที่ดีในการจัดการการเปลี่ยนแปลงด้านมาตรฐานการรายงานทางการเงิน ซึ่งควรนำไปปรับใช้กับกรณีอื่น ๆ ในอนาคตด้วย ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายเพื่อให้การปรับใช้ IFRS 17 บรรลุผลอย่างยั่งยืนและลดความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้น มีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

1. เร่งพัฒนาบุคลากรรุ่นใหม่และเสริมทักษะบุคลากรปัจจุบัน สถาบันการศึกษาควรใช้โอกาสนี้ในการส่งเสริมหลักสูตรการเรียนการสอนด้านบัญชีเพิ่มเติมเกี่ยวกับการประกันภัยขั้นสูงและคณิตศาสตร์ประกันภัยในระดับมหาวิทยาลัย ตลอดจนสนับสนุนการฝึกอบรมระยะสั้นให้แก่บัญชีที่ทำงานแล้วให้มีทักษะเชิงดิจิทัลและคณิตศาสตร์มากขึ้น สอดคล้องกับข้อเสนอของงานวิจัยต่างประเทศที่ให้บรรจุหัวข้อ IFRS 17 ในหลักสูตรบัญชี เพื่อเชื่อมโยงทฤษฎีกับการปฏิบัติจริง นอกจากนี้ บริษัทประกันภัยขนาดใหญ่ควรแบ่งปันความรู้ (Knowledge Sharing) ให้บริษัท

ขนาดกลางและขนาดเล็กผ่านเวทีสมาคมต่าง ๆ และคู่มือที่จัดทำร่วมกัน เพื่อยกระดับบุคลากรทั้งระบบ ซึ่งจะลดการพึ่งพาผู้เชี่ยวชาญจากต่างประเทศในระยะยาว

2. สนับสนุนบริษัทประกันภัยขนาดกลางและขนาดเล็กในด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและต้นทุน บริษัทขนาดเล็กในหลายประเทศเผชิญความยากลำบากในการลงทุนด้านเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อรองรับ TFRS 17 โดยเฉพาะในส่วนของระบบคณิตศาสตร์ประกันภัยและระบบเทคโนโลยีสารสนเทศที่ซับซ้อนและมีต้นทุนสูง (Deloitte, 2022) ภาครัฐควรพิจารณาออกมาตรการจูงใจ เช่น ช่วยเหลือในการพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ ซอฟต์แวร์หรือจัดตั้งกองทุนสนับสนุนการลงทุนในเทคโนโลยีสารสนเทศสำหรับบริษัทประกันภัยขนาดเล็ก เพื่อแบ่งเบาภาระต้นทุน ทั้งนี้ แม้ว่าปัจจุบันกรมสรรพากรออกมาตรการภาษี เพื่อสนับสนุนการแปลงเป็นดิจิทัล (Digital Transformation) ของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) โดยให้บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคล ซึ่งมีทุนที่ชำระแล้วในวันสุดท้ายของรอบระยะเวลาบัญชีไม่เกิน 5 ล้านบาทและมีรายได้จากการขายสินค้าและการให้บริการในรอบระยะเวลาบัญชีไม่เกิน 30 ล้านบาทสามารถหักจ่ายได้ 2 เท่า สำหรับค่าซื้อหรือค่าจ้างทำหรือค่าใช้บริการโปรแกรมคอมพิวเตอร์ ฮาร์ดแวร์ อุปกรณ์อัจฉริยะ แต่บริษัทขนาดเล็กในธุรกิจประกันภัยอาจจะไม่ได้รับสิทธิประโยชน์จากมาตรการนี้ เนื่องจากไม่อยู่ในเกณฑ์ตามประกาศ (Revenue Department, 2025; Thai Board of Investment, 2023)
3. ความร่วมมือระหว่างภาครัฐและภาคเอกชนอย่างต่อเนื่อง จากบทเรียนในช่วงเตรียมความพร้อมที่ผ่านมาจะเห็นว่าการมีแผนสนับสนุนร่วมระหว่างภาครัฐและภาคเอกชนเป็นกุญแจสำคัญที่ทำให้ประเทศไทยสามารถยกระดับความพร้อมได้อย่างทั่วถึง ในอนาคตก็ควรรักษาความร่วมมือนี้ต่อไป สำนักงาน คปภ. และสมาคมต่าง ๆ ควรตั้งคณะทำงานร่วม เพื่อติดตามผลการใช้ TFRS 17 ในปีแรก ๆ ประเมินว่า มีปัญหาใดบ้างที่ต้องแก้ไขเชิงนโยบาย หรือมีความช่วยเหลือใดเพิ่มเติมที่ภาครัฐควรจัดให้ เช่น หากพบว่า บริษัทประกันภัยขนาดเล็กยังมีปัญหาเรื่องคุณภาพข้อมูล ก็อาจออกแนวทางผ่อนผันระยะสั้นหรือสนับสนุนเชิงเทคนิคเพิ่มเติม

ในระยะยาว TFRS 17 จะกลายเป็นกลไกสำคัญในการเสริมสร้างความยั่งยืนให้แก่ธุรกิจประกันภัยผ่านการพัฒนาทักษะบุคลากร การยกระดับเทคโนโลยีสารสนเทศและการจัดทำรายงานที่มีความโปร่งใสและสามารถเปรียบเทียบได้ในระดับสากล ซึ่งจะส่งเสริมขีดความสามารถในการแข่งขันและรักษาความเชื่อมั่นของสาธารณชนต่อภาคการเงินการประกันภัย นอกจากนี้ยังส่งผลโดยตรงต่อบทบาทและทักษะของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีที่สามารถประเมินความเสี่ยง สนับสนุนการตัดสินใจเชิงกลยุทธ์ และสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพกับนักคณิตศาสตร์ประกันภัย นักวิเคราะห์ความเสี่ยงและผู้สอบบัญชี (Allayla & Al-Ibrahimi, 2025; Abbas, 2025) ผลกระทบนี้ขยายไปสู่ระบบการศึกษาและการฝึกอบรมทางวิชาชีพบัญชีอย่างมีนัยสำคัญ สถาบันอุดมศึกษาควรพัฒนาหลักสูตรร่วมสมัยที่บูรณาการความรู้ด้านบัญชี วิทยาการข้อมูลและการเงินประกันภัย (Actuarial Finance) ในขณะที่องค์กรวิชาชีพควรเร่งจัดทำหลักสูตรพัฒนาความรู้ต่อเนื่อง (CPD) เพิ่มทักษะดิจิทัลและเทคโนโลยีสารสนเทศขั้นสูงควบคู่กับพื้นฐานบัญชีในการวิเคราะห์ข้อมูลภายใต้มาตรฐานการรายงานทางการเงินฉบับใหม่ เพื่อยกระดับสมรรถนะของนักบัญชีให้พร้อมรองรับบริบทการกำกับดูแลและการรายงานยุคใหม่ (Tiron-Tudor et al, 2025)

REFERENCES

- Abbas, K. (2025). Management accounting and artificial intelligence: A literature review. *The British Accounting Review*. In press. <https://doi.org/10.1016/j.bar.2025.101551>
- ACCA Global. (2023). *Technology, innovation and future of accounting*. <https://www.accaglobal.com/gb/en/professional-insights/technology/digital-horizons.htm>
- AICPA & CIMA. (2019). *CGMA competency framework* (2019 ed.). <https://www.aicpa-cima.com/resources/download/cgma-competency-framework-2019-edition>
- AICPA & CIMA. (2023). *Global management accounting principles* (2nd ed.). <https://www.aicpa-cima.com/resources/download/gmap-global-accounting-principles>
- Alhawtmeh, O. M. (2023). The impact of IFRS 17 on the development of accounting measurement and disclosure, in addition to improving the quality of financial reports, considering compliance with IFRS 4 – Jordanian insurance companies (field study). *Sustainability*, 15(11), 8612. <https://doi.org/10.3390/su15118612>
- Allayla, M. T., & Al-Ibrahimi, I. H. (2025). The role of smart actuarial calculations in improving the quality of financial reports of the Iraqi insurance company. *Journal of Economics and Administrative Sciences*, 31(147), 170–189.
- Apostolou, B., Dorminey, J. W., & Hassell, J. M. (2022). Accounting education literature review (2021). *Journal of Accounting Education*, 59, 100781. <https://doi.org/10.1016/j.jaccedu.2022.100781>
- Arcot, S. R., & Bruno, V. G. (2007, January 15). *One size does not fit all, after all: Evidence from corporate governance* [Paper presentation]. 1st Annual Conference on Empirical Legal Studies. <https://doi.org/10.2139/ssrn.887947>
- Ball, R. (2006). International Financial Reporting Standards (IFRS): Pros and cons for investors. *Accounting and Business Research*, 36(sup1), 5–27. <https://doi.org/10.1080/00014788.2006.9730040>
- Blessing, M. (2024). *Challenges in implementing IFRS 17 (insurance contracts)*. World Bank Group. <https://cfrr.worldbank.org/sites/default/files/2023-11/IFRS%2017%20Challenges%20and%20changes.pdf>
- Broz Tominac, S. (2023). Effects of the application of IFRS 17 on the financial reporting of insurance companies – the Croatian case. *International Journal of Membrane Science and Technology*, 10, 1279–1286. <https://doi.org/10.15379/ijmst.v10i4.2242>
- Deloitte. (2022). *Global IFRS 17 insurance survey*. <https://www.deloitte.com/global/en/Industries/financial-services/perspectives/global-ifs17-insurance-survey.html>
- Deloitte Deutschland. (2023). *IFRS 17 auditability: Tackling the data and process challenges*. <https://www.deloitte.com/de/de/services/consulting-risk/perspectives/ifs17-auditability.html>

- DiMaggio, P. J., & Powell, W. W. (1983). The iron cage revisited: Institutional isomorphism and collective rationality. *American Sociological Review*, 48(2), 147–160.
- EY. (2017). *Impacts of IFRS 17 insurance contracts accounting standard: Considerations for data, systems and processes*. <https://eyfinancialservicesthoughtgallery.ie/wp-content/uploads/2017/11/EY-IFRS17-Accounting-Standard.pdf>
- EY. (2021). *IFRS 17 implications for European insurers*. https://www.ey.com/en_gl/insights/insurance/ifrs-17-new-standard--six-things-to-do-now
- EY. (2023). *IFRS KPIs: What insurers need to know and communicate*. https://www.ey.com/en_gl/insights/insurance/ifrs-kpis-what-insurers-need-to-know-and-communicate
- Federation of Accounting Professions (TFAC). (2015). *International Education Standard (IES) 3: Initial professional development – Professional skills* (Rev. ed.). https://acpro-std.tfac.or.th/uploads/files/2015_IES3.pdf
- Federation of Accounting Professions (TFAC). (2020a). *The conceptual framework for financial reporting*. <https://acpro-std.tfac.or.th/standard/113/ฉบับปรับปรุงปี-2567-ปัจจุบัน>
- Federation of Accounting Professions (TFAC). (2020b). *Thai Standard on Auditing (TSA) 540 (revised): Auditing accounting estimates and related disclosures*. [https://acpro-std.tfac.or.th/uploads/files/TSA/2563_TSA540%20\(Revised\).pdf](https://acpro-std.tfac.or.th/uploads/files/TSA/2563_TSA540%20(Revised).pdf)
- Federation of Accounting Professions (TFAC). (2020c). *Thai Standard on Auditing (TSA) 620: Using the work of an auditor's expert*. https://acpro-std.tfac.or.th/uploads/files/TSA/2563_TSA620.pdf
- Federation of Accounting Professions (TFAC). (2021). *Public hearing seminar on the exposure draft of Thai Financial Reporting Standard 17: Insurance contracts* [Seminar]. <https://www.tfac.or.th/upload/9414/kh2XNVuL8D.pdf>
- Federation of Accounting Professions (TFAC). (2022). *Thai Financial Reporting Standard No. 17: Insurance Contracts (IFRS 17)*. <https://acpro-std.tfac.or.th/standard/118/>
- Federation of Accounting Professions (TFAC). (2023). *Illustrative examples for understanding Thai Financial Reporting Standard 17 (insurance contracts)*. <https://acpro-std.tfac.or.th/standard/90/ตัวอย่างเพื่อประกอบความเข้าใจและเครื่องมือการปฏิบัติงาน>
- Fegri, K. L. (2023). *IFRS 17: Challenges, opportunities and the road ahead for Nordic insurers*. EY Insights. https://www.ey.com/en_se/insights/financial-services/ifrs-17-challenges-and-opportunities
- Freeman, R. E. (1984). *Strategic management: A stakeholder approach*. Pitman.
- IAS Plus. (2015, August 11). *FASB chairman on IFRSs: “One size does not fit all.”* Deloitte. <https://www.iasplus.com/en/news/2015/08/fasb-chairman>
- IFRS Foundation. (2020). *IFRS 17 insurance contracts*. <https://www.ifrs.org/content/dam/ifrs/project/amendments-to-ifrs-17/ifrs-17-incorporating-the-june-2020-amendments.pdf?la=en>

- International Federation of Accountants (IFAC). (2025). *IES 3: Professional skills*. <https://education.ifac.org/part/ies-3>
- Jensen, M. C., & Meckling, W. H. (1976). Theory of the firm: Managerial behavior, agency costs and ownership structure. *Journal of Financial Economics*, 3(4), 305–360.
- Jiaramaneetaweasin, P. (2021). Guidelines and interpretations of TFRS 17 for the Thai non-life insurance business. *Sawasdee Actuary*, 61, 18–30. <https://soat.or.th/data/page/40/attach/Sawasdee-61.pdf>
- KPMG. (2023). *IFRS 17: Current challenges and creating value beyond compliance*. <https://kpmg.com/us/en/articles/2023/ifrs-17-current-challenges-creating-value-beyond-compliance.html>
- KPMG. (2024). *Insurers' full-year reporting under IFRS 17 and IFRS 9*. <https://kpmg.com/xx/en/our-insights/ifrg/2024/full-year-reports-real-time-ifrs17.html>
- Lawalata, V., Salle, N., & Yuliana, S. (2024). The impact of International Financial Reporting Standards on global accounting practices. *Advances in Applied Accounting Research*, 2(2), 83–93.
- Mayne, J. (2015). Useful theory of change models. *Canadian Journal of Program Evaluation*, 30(2), 119–142. <https://doi.org/10.3138/cjpe.30.2.142>
- Money and Banking Online. (2023). *The Thai General Insurance Association expects member companies to be ready for TFRS 17 implementation on January 1, 2025*. <https://moneyandbanking.co.th/2023/82558/>
- Moody's Analytics. (2023). *Top 10 lessons learned from IFRS 17 implementation*. <https://www.moody's.com/web/en/us/insights/insurance/ins-top-10-learnings-from-ifrs-17-implementation.html>
- Office of Insurance Commission (OIC), Thailand. (2021). *The insurance development plan vol. 4 (2021–2025)*. https://www.oic.or.th/web-upload/migrated/file_download/e_book_oic_ibd_plan_vol_4.pdf
- Office of Insurance Commission (OIC), Thailand. (2023). *Annual report 2023*. <https://www.oic.or.th/th/annual-performance-report>
- Office of Insurance Commission (OIC), Thailand. (2024a). *Insurance Commissioner Order No. 9/2024: Requirement for non-life insurers to submit parallel financial statements and reports in accordance with TFRS 17*. <https://smart.oic.or.th/EService/Menu11>
- Office of Insurance Commission (OIC), Thailand. (2024b). *Insurance Commissioner Order No. 10/2024: Requirement for life insurers to submit parallel financial statements and reports in accordance with TFRS 17*. <https://smart.oic.or.th/EService/Menu11>
- PwC. (2017). *In depth: A look at current financial reporting issues – IFRS 17 marks a new epoch for insurance contract accounting*. https://www.pwc.ch/en/publications/2017/pwc_ifrs_17_marks_a_new_epoch_for_insurance_contract_accounting_reporting_2017_en_v2.pdf

- Revenue Department (Thailand). (2025, February). *Revenue Department issues tax deduction measures to support SMEs' digital transformation* (News Release No. 27/2568) [Press release]. https://www.rd.go.th/fileadmin/user_upload/news/2568thai/news27_2568.pdf
- Sawasdee Actuary Editorial Board. (2021). Duties of actuaries under IFRS 17 [Thai translation/adaptation of AAE discussion paper]. *Sawasdee Actuary*, 61, 8–16.
- Scott, D. (2023). *Challenges applying IFRS 17 insurance contracts* [Paper presentation]. Vienna CFRR, World Bank Group. <https://cfr.worldbank.org/sites/default/files/2023-11/IFRS%2017%20Challenges%20and%20changes.pdf>
- Scott, W. R. (2001). *Institutions and organizations*. SAGE.
- TechTalkThai. (2024). *Thai Life Insurance chooses SAS solution for IFRS 17 from Yip In Tsoi, successfully meeting reporting standards ahead of official implementation*. <https://www.techtalkthai.com/thai-life-insurance-chooses-sas-solution-for-ifs-17-from-yip-in-tsoi/>
- Thai General Insurance Association (TGIA). (2022). *Essential knowledge of IFRS 17 – The new accounting standard for the insurance business* [E-book]. https://www.tgia.org/upload/book_file/267/book_file267.pdf
- Thai General Insurance Association (TGIA). (2025). *Annual report 2024*. https://www.tgia.org/?page_id=930&pp=6
- Thai Life Assurance Association (TLAA). (2025a). *Annual report 2024*. https://www.tlaa.org/images/webpage/250804142801_TLAAAR2024Newfinal30062568.pdf
- Thai Life Assurance Association (TLAA). (2025b, August 1). *Thai Life Assurance Association reveals insurance industry overview for the first half of 2025, continuous growth trend, and accelerated adaptation to risk factors* [Press release]. https://www.tlaa.org/page_bx.php?cid=23&cname=&cno=2067
- Thailand Board of Investment. (2023). *Thailand's investment incentives for digital industry*. https://www.bo.go.th/upload/content/Australia%20_%20New%20Zealand%20Seminar.pdf
- Tiron-Tudor, A., Labaditis, A. C., & Deliu, D. (2025). Future-ready digital skills in the AI era: Bridging market demands and student expectations in the accounting profession. *Technological Forecasting and Social Change*, 215, 124105. <https://doi.org/10.1016/j.techfore.2025.124105>
- Tomić, M. (2022). Financial reporting in insurance and International Financial Reporting Standards. In P. Marano & K. Noussia (Eds.), *The governance of insurance undertakings: Corporate law and insurance regulation* (pp. 221–240). Springer. https://doi.org/10.1007/978-3-030-85817-9_11
- Weiss, C. H. (1995). Nothing as practical as good theory: Exploring theory-based evaluation for comprehensive community initiatives. *New Approaches to Evaluating Community Initiatives*, 1, 65–92.

